

קונטרס

הבינוני

פרשת
בהעלותך
תשפ"א

שנה ג' חוברת ל"ה

שיעורי

הרב שמעון שפיצער שליטיא
הנלמדים בבית המדרש 'בית אהרן'
רח' פחד יצחק 5, ביתר עילית ת"ו

הבינוני

שיעורי הרב שמעון שפיצער שליטיא

A PROJECT OF

שמעו ותחי נפשכם!!

האזינו למאות שיעורים השווים לכל נפש
הנאמרים מדי יום ביומו בכל מקצועות התורה
והחסידות מסודרים להפליא ומלאים כל טוב

קול הבינני

בארה"ב

718-686-8300

ארץ ישראל

072-257-7726

להצטרף לקבלת השיעורים או החבורות

באימייל ולשלוח הערות:

info@lomdoschasidus.com

H0722577726@gmail.com

347.351.2400 / 053.311.0743

שיעורי הרב שמעון שפיצער שליטיא

מפתח הענינים

מדור אמונה ובטחון שיעור ק"א

אמונה ובטחון ואהבת הנם

אהוב למטה ונחמד למעלה \ אם אין אני לי מי לי \ ויהיו כמתאוננים רע \ אנכי ה' אלוך \ פחד מחמת חוסר בטחון \ והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי \ שינוי הגישה במוח \ העושה פסיעה אחת בשביל חברו \ עויתי פשעתי חטאתי לפניך \ פחד האדם שהצלחת חברו באה על חשבונו \ רקב עצמות קנאה \ ביי אייך אויף שמחות \ נסיונות שבין אדם לחברו \ כי אם לידך המלאה \ שומר מצרות נפשו \ כך בטחתי אל אבושה \ עובדא הוה - בין גברא לגברא \

יום המישי פרשת נשא - ט' סיון ה'תשפ"א

המשכת ישועות ורפואות על-ידי אהבת חברים

דעלך סני לחברך לא תעביד \ ואהבת לרעך כמוך באופן חיובי \ ואהבת לרעך כמוך אני הוי"ה \ כידא אריכתא דמיא \ כך מעוררים רחמים \ ואברכה מברכך \ אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום \ כל הנותן בעין יפה הוא נותן \ כח עצום למסור ממזלו לאחרים \ ההשתתפות בשמחתם של אחרים \ מבקשים רחמים על אילן שמשיר פירותיו \ כל אחד יכול לעזור \ התחברות ישראל מסלקת כל המקטרגים \ תעוררו את האהבה עד שתחפץ \ מעשה פלא בן ימינו \

יום שני פרשת בהעלותך - י"ג סיון ה'תשפ"א

הילוקי דעות בלי פירוד לבבות

ארבע פרשיות אלו \ כשם שפרצופיהן שונים \ התועלת שבחילוקי הדעות \ מקום הניחו לנו חכמים להתגדר בו \ השיטה מתחזקת מהצד שכנגד \ אחרי רבים להטות \ בין אוהב לאויב \ הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות \ בני אל תלך בדרך אתם \ אפילו הדעה העקומה משלמת את האדם \ הסח בין תפילין של יד לתפילין של ראש \ האדם נפעל כפי פעולותיו \

יום שלישי פרשת בהעלותך – י"ד סיון ה'תשפ"א

חילוקי דעות מתוך אהבת האמת

צינורות שונים לחכמה העליונה \ אתה חונן לאדם דעת \ לימודים רבים עיסוק אחד \ קבל האמת ממי שאמרו \ האמת שווה את המחיר \ האמת והשלום אהבו \ שכר השקר כנגד הפסדו \ שקר אין לו רגליים \ הפחד מלהגיע אל האמת \ כלי זיינו של היצר הרע \ טובים השנים מן האחד \

הגישה אל עבודת ה' ואל לימוד התורה – במשנת הרה"ק רבי אהרן בהרה"ק רבי אשר מקארלין זיע"א – ה"בית אהרן"

כמו חלב ודשן תשבע נפשי \ חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך \ יהודי שבוער לדבר מצוה \ שמחת הצדיק על ההזדמנות לקיים מצות עזוב תעזוב \ יראה כאילו בעל השמועה עומד כנגדו \ התמיהה הגדולה על מי שאינו רואה את התנא \ ה"בית אהרן" בפגישתו עם הרי"ף \ גלגולה של גמרת הרבי ר' אלימלך \ אין התקרבות לקדושה בלי הצדיק \ התדבקות לאור התורה על-ידי התקשרות לצדיק \ אפילו מאה פעמים \ תורה לשמה על-ידי ראיית התנא \ הצדיק מעורר רחמים על הלומד בספרו \ זאת תורת המוציא רע \ או הודע אליו חטאתו אשר חטא \ חיות והתעוררות מקריאת הפרשה שמו"ת \

מדור הילולא דצדיקיא

הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר יצחק מראדישיץ זיע"א

א פלאם פייער פארן אייבערשטן \ מטפחת לספר תורה \ מחלוקת שהיא לשם שמים \ ממשיך רפואה להרה"ק מקאצק \ אלו ואלו דברי אלוקים חיים \ אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת \ תקעו בחודש שופר \ המשיך אליו כסף על ידי שנים אוהזין \ בהשלמת מנין אצל רבו מלובלין \ סגולת אמירת הפסוק כי גוי אוכד עצות המה \

לזכות אליעזר בן פיגא ומשפחתו, פטרון מדור אמונה ובטחון
 לרפואת דוד צבי בן ליבא בתושח"י
 נדבת הר"ר בניציון אברהם כהן הי"ו, לרגל הכנס בנו בכריתו של אברהם אבינו
 לע"נ הרה"ח ר' טוביה ארי ב"ר חיים צבי ז"ל
 לע"נ הרה"ח ר' יעקב משה ב"ר מאיר הכהן ז"ל, נדבת בנו הר"ר יחזקאל שרגא כהן הי"ו

מדור אמונה ובטחון שיעור ק"א אמונה ובטחון ואהבת חנם

בטחון כדי להיות אוהב ואהוב, כי אע"פ שחבריו לא יהיו בעלי בטחון, כיון שהוא יהיה בעל בטחון, ירגישו הם בטוחים ממנו והוא בטוח מהם, וממילא יאהבם ויאהבוהו. הן הסיבה שהאדם אינו אוהב את חבריו, נעוצה במה שהוא מפחד מהם ומרגיש שעליו להיזהר מהם כי אפשר שיזיקוהו וחושש שאם יספר להם בדרך משל כמה הוא מרוויח בחודש, יספרו זאת לאחרים ויגרם לו נזק, לכן אינו מספר להם ונרתע מהם. אבל אם האדם עצמו בעל בטחון, נוצר מזה גלגל החזור. זה מתחיל במה שהוא אינו חושש מהסובבים אותו כי הוא יודע שאת כל צרכיו הוא מקבל מידו הרחבה של הקב"ה, אין אחר יכול להועיל לו ואף לא להזיקו, ועובר לכך שהסובבים אותו יודעים שאין צריך לחשוש מפניו כי אינם חוששים שיעלה בדעתו להרוויח על חשבונם. כך ניתוסף ביניהם אהבה על אהבה, הוא אוהב אותם והם אוהבים אותו, ומתחילה לנשב רוח רעננה של אהבה.

ויהיו כמתאוננים רע

ממשיך רבינו המחבר: ומי שאיננו בוטח בא-להים, אין לו אוהב ולא מרחם עליו, מפני שהוא בכל עת חומד אותם

אהוב למטה ונתמד למעלה

היות שהזמן גרמא להתחזק באהבת חברים אהבת חנם, נלמד מדברי רבינו המחבר בשער הבטחון פרק חמישי, שם הוא מניח יסוד נפלא המלמד איך לשנות את ההשקפה, והוא דרך נפלאה בעבודת ה'. כך הוא כותב שם: **הבוטח באלקים הוא אהוב לכל תות בני אדם ודעתם נוחה עליו, מפני שהם בטוחים מהזקתו** (הם בטוחים שלא יזיק להם) **ולקם שלם מתמתו** (הם סומכים עליו בלב שלם שלא ירע להם) **ולא יפחדו ממנו על נשיהם ועל ממונם**. והוא גם בן בטוח מהם, מפני שידע שתועלתו ונזקו אינם ביד נכרא ולא ביכולתו, ועל פן איננו מפחד מהזקתם, פאשר איננו מקנה הנאתם (כפי שאינו מקווה לקבל מהם הנאה, כך אינו מפחד שיגיע לו מהם נזק).

וכשהוא בטוח מהם והם בטוחים ממנו, יאהבם ויאהבוהו (הוא יאהב אותם והם יאהבו אותו), כמו שכתוב: **והבוטח בה' חסד יסוכבנו**.

אם אין אני לי מי לי

מדברי רבינו המחבר מתברר יסוד נפלא, והוא שדי לו לאדם עצמו שיהיה בעל

ממחשבות אלו, והן אלה שגורמות לפירוד הלבבות בינינו.

האדם חושב לעצמו: לו היו בני אדם חושבים עלי מעט יותר, כבר הייתי מוצא שידוך לבתי, או כבר הייתי מוצא ישיבה לבני... והדבר גורם לו להתמרמר על הכלל כולו.

והאמת שדבר זה עדין מאוד, שהרי **על החברים באמת לחשוב כך: אילו היינו אוהבים אותו באמת, היינו עושים יותר כדי למצוא ישיבה לבנו או שידוך לבתו.** אבל הוא עצמו אסור לו לחשוב כך, כי אילו היה בעל בטחון אמיתי, כבר היה הקב"ה מושיע אותו, ואפילו היה נגזר עליו להמתין עוד מעט, היה יודע בידיעה גמורה שאין זה קשור כלל לחבריו, אלא טוב הוא בשבילו שהישועה תתמהמה עוד מעט.

היות שאינו בעל בטחון, הוא בטוח שכולם אשמים במה שאין לו ישיבה לבנו ולכן אינו יכול לאהוב אותם. ולו ישכיל להרגיל עצמו לבטוח בה, כי אז לא יעלה בדעתו שישועתו תלויה בחבריו וממילא יוכל לאהוב אותם אהבת נפש ויתקיים בו "הבוטח בה' חסד יסובבנו".

אנכי ה' אלוֹקֶיךָ

עלינו לחזור בזאת אל היסוד המפורסם, שכל המצוות כולן נועדו בשביל להגיע למצות אנכי ה' אלוֹקֶיךָ, שהיא מצות האמונה¹, וכאשר תתחזק האמונה בלבנו די הצורך, יגיע לבטחון בה'. והדבר פועל ברצוא ושוב, האדם מקיים את כל המצוות

וּמְקַנָּא בָּם, וְחוֹשֵׁב [שְׁ]כָל טוֹבָה שְׂמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם, סְרָה מְמַנּוּ (הוא מרגיש במקום פנימי מאוד בלבד כאילו אותה טובה נגזלה ממנו, משל היו מפייסים על טובה זו בינו לבין חבריו, בטוח היה שהוא יזכה ובסוף זכה חבריו), וְשִׁשְׂרָפְיָהֶם לְקוֹחַיִם מְשַׂרְפוּ (ושפרנסתם לקוחה מפרנסתו. דוגמא לדבר: בעל חברת ביטוח לטש את עיניו על פלוני אשר בנה זה עתה מאתיים בניינים חדשים, שיבוא אליו לעשות אצלו ביטוח וירוויה מזה טבין ותקילין, והנה נתגלה לו שהלה הלך לחברה אחרת. מעתה ואילך בטוח הוא שאותה חברה מתפרנסת משלו, כי בוודאי צריך היה פלוני לפנות אליו, אלא שאותה חברה נתנו לו מחיר יותר טוב וכדו'. זו רק דוגמא אחת, אך מי שאינו בעל בטחון, יחשוב כן נוכח כל הצלחה שיראה אצל חבריו, שבוודאי היא באה על חשבוננו, וזה יהיה בשבילו סיבה מספיקה כדי לשנוא אותו), וְכָל מַה שְׂנֵמְנַע מְמַנּוּ מִתְאַוּתָיו הוּא בְּעֵבֶרָם (בטוח יהיה שכל תאוה שרצה להשיג ולא השיג, הוא בגלל שהם שללוה ממנו), וּבְיָדָם לְהַגִּיעוּ אֶל תְּאַוּתָיו (כאילו הם היו יכולים לספק לו את תאוותיו, וכיון שלא סיפקום לו, הרי הם אשמים בחסרונו), וְאֵם תְּבוֹאָהוּ רָעָה אוּ פִגְעַת בְּמַמּוֹנוּ וּבְנֵינוּ, יִחְשֹׁב פִּי הוּא מֵאִתָּם, וְשִׁבְיָדָם לְהַעֲבִיר הַנֶּזֶק וְלְדַחֵת הַרָעָה מֵעַלָיו.

אותם בני אדם שהמחשבות האלה מתגברות אצלן, מתלוננים השכם והערב ומתהלכים כל ימיהם כמרי נפש. אך למען האמת אצל כל אחד מאתנו יש מעט

¹ ראה לשון ספה"ק 'נועם אלימלך' (יתרו): או יאמר וידבר כו' לאמר כו', דהנה ע"י התורה אדם בא לידי דביקות, וזהו את כל הדברים... לאמר אנכי ה' - הוא הדביקות ואמונה.

עושה עוול גדול, ואם עם המדבר באמצע התפילה הוא מסוגל לדבר, מדוע לא ידבר עם פלוני שעשה לו עוול...

פחד מחמת חוסר בטחון

והשלב השני, כאשר האדם נמצא בקהילה עם חברים שאין לו שום פירוד לבבות עמהם, והנה בא אליו אחד מהם ומבקש ממנו איזו טובה, והוא חושב לעצמו: מישוהו כבר יעשה לו את הטובה, אני איני יכול לעשות לו עכשיו טובה זו. סוף דבר, אין הוא נחפז לעשות לו את הטובה. אומר רבינו בעל חובת הלבבות: החפץ אתה לדעת את האמת או שמא אתה חפץ להמשיך לחיות בשקר? האמת היא שהסיבה שאינך רוצה לעזור לו, היא משום שאתה מרגיש שאתה הולך להפסיד משהו אם תעזור לו. עמוק בלבך אתה מרגיש שאתה הולך להפסיד משהו, או שתפסיד זמן או שתפסיד ממון או שתפסיד את מעמדך. אתה מרגיש שאתה מוכרח לשמור על כל מה שיש לך בשמירה מעולה עד מאוד, ושאתה תעשה כך וכך בשביל פלוני – תפסיד. אתה מרגיש שכל מה שיש לך נמצא ברשותך ואתה יכול לשמור אותו, והדרך לשמור אותו היא על ידי שתימנע מלעשות טובות לבני אדם.

ראובן מבקש משמעון שיעשה לו איזו טובה שלוקחת חמש דקות. המחשבה הראשונה של שמעון הוא: אין לי זמן, אני ממהר, אין לי חמש דקות בשבילך. מה הפירוש אין לי חמש דקות בשביל ראובן? הפירוש הוא: חמש דקות אלו אינן מיותרות והן נחוצות לי יותר משהן נחוצות לראובן, כך שאם אתן אותן לשמעון, אפסיד אותן. אין זה שונה ממי שדוחף בעת חלוקת קוגל,

כדי להגיע אל האמונה והבטחון, כי כל המצוות הן עצות להגיע אל האמונה והבטחון כדאיתא בזוה"ק, וכל כמה שהוא מחזק בלבו את האמונה והבטחון, כך יותר קל לו לקיים את התורה והמצוות.

כשלב האדם חזק באמונה ובטחון, הסתכלותו ישרה ונכוחה, וממילא אין לו שום קושי לאהוב את חברו, ואין לו שום קושי עם מה שחבירו עשה לו עוול, שהרי הוא אומר לעצמו: הגם שהיתה לחברי בחירה ובחר ברע ללוות ממני כסף למרות שידע שלא יהיה לו מאיפה להחזיר ולמרות שידע שאני זקוק נואשות לכספי והבטיח לי שיפרע לי בזמנו, מכל מקום יודע אני בידיעה ברורה שאם נגרם לי צער ועגמת נפש, הרי זה מאת ה' והוא בוודאי לטובתי, ואם עלי לסדר זאת, עלי לדבר עם הקב"ה, תחילה לכל אודה לו על מה שעשה, ואחר כך אבקש ממנו שיראני חסדים גלויים, ואפשפש במעשי, ושוב אודה לו ואומר מזמור לתודה. כך מסיר האדם כל טינה ושנאה מלבו ומפיל כל המחיצות בינו לבין חברו, כי הוא יודע שאין זה קשור כלל לחברו.

זה השלב הראשון, מי שיש לו אמונה ובטחון, כשפלוני עושה לו עוול, הרי הוא יודע באיזה כלים לעבוד כדי שלא לבוא לידי שנאה וטינה. הוא יודע שכל עוד יאמר לעצמו "איני מדבר עם פלוני לא מפני שאני שונא אותו, אלא משום שאיני מדבר עם אנשים מעין אלה", סימן הוא שעדיין יש לו דרך ארוכה ללכת, כי למען האמת אין זה קשור כלל לפלוני, ואם כן מאיזו סיבה לא ידבר עם פלוני, והרי עוולתו של פלוני דומה למי שמדבר באמצע התפילה, שאף הוא

מהעבודות הקלות שבמקדש. אילו היה דבר קל, לא היתה התורה מצוה אותנו לקראתה פעמיים בכל יום שחרית וערבית. הרי אחר התבוננות בנפשותינו ובלבבינו נראה שאיננו מאמינים מספיק בפרשת והיה אם שמוע ככל שמדובר בדברים הקטנים שביננו לבין חברינו. והוא הדבר לגבי ענינים של שלום בית... אינני יכול לעזור עכשיו, שהרי יש לי את הדברים שאני עסוק בהם... אי, היא כורעת תחת הנטל ובקושי היא נושמת! מה לעשות? אני צריך לעשות את הדברים המוטלים עלי ואין לי זמן בשבילה. הדברים האלה קורים מדי יום ביומו ומדי לילה בלילה. האדם עסוק בצרכיו עד מאוד משום שכל תפקידו בחייו הוא לשמור על עצמו היטב ולהבטיח שהוא מצליח, וכל שאר בני האדם... הקב"ה כנראה יעזור להם...

מזה נוצר פירוד לבבות, מזה נעשית מחלוקת. אך גם בטרם נוצר פירוד לבבות, אהבה בוודאי לא נבנית מזה. **הנה הקב"ה אמר לנו "ואהבת לרעך כמוך".** שואל האדם: למה נחרץ כל-כך לאהוב את פלוני, הרי אין לי שום דבר כנגדו, לא קנאה ולא שנאה. הידוע לך מדוע צוה לך הקב"ה לאהוב את חברך כמוך? ! משום שרוצה שתחיה עם האמת. **כל עוד אינך מקריב את עצמך לאחרים, דהיינו לקחת את צרכיך האישיים להניחם בצד ולהתחיל לעשות טובות לזולתך בחנם, סימן הוא שאינך מאמין בהשי"ת.** היודע אתה כמה נחרץ הוא בשבילך? ! הלא בלי זה בוודאי תחיה בגאווה ובחוסר אמונה. כך הוא המציאות, אין דרך באמצע.

שינוי הגישה במוח

בדרך כלל אנו אומרים לעצמנו: שכל

כי הוא חושש שאם לא ידחוף לא יישאר בשבילו או שלא יקבל את המנה שבחר לעצמו.

כך הוא מתנהג כל ימיו. הוא דוחף בכל מקום שהוא נמצא מפני שהוא חושש שמא יקחו ממנו את שלו. כשהוא עומד בתור, הוא דוחף מכאן ודוחף מכאן. למה אתה דוחף? אני דוחף כי אם לא אפעל בעשר אצבעותיי לא אשיג את המגיע לי. איננו אומר זאת במילים אלו, אבל זה מה שקיים אצלנו בפנים. אני יכול ליטול בעצמי את המגיע לי, ואם לא אטול בעצמי – לא אקבל, וכל האנשים שמפריעים לי בדרכי צריכים להסתלק הצדה. סורו נא מכאן, סורו סורו ותנו לי להשיג את מה שאני צריך להשיג. יש מכרוז על איזו דירה, יש גורל על משהו... אין ברירה, מוכרחים לסלק את כל האחרים הצדה, ואם לפעמים צריך לחתום על איזה שקר, מה לעשות – הלא כך כתוב עם עקש תתפתל, ובכלל, הלא אני מצווה לפרנס את משפחתי...

והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי

אומר לנו רבינו המחבר: כמה שנאת חנם וכמה חורבנות בקשר שבין בני ישראל יוצאים מהתנהגות כזו. הרי השקפה כל-כך מעוותת היא. אינך יכול לקחת כלום בעצמך. אתה חושב שאתה יכול, אבל באמת אינך יכול. **אם תזכור מי נותן לך את כל צרכיך, תזכור את מה שאמר אליך "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי",** והיינו שתאהב אותי ותהיה מחובר אלי בכל עת ולא תעזוב אותי אף פעם ללכת לחטוף בעצמך, אתן לך את כל צרכיך הגשמיים ולא יחסר לך שום דבר. אמנם כן, להאמין בלב שלם איננו

הזדמנויות שבהן יוכל האדם לעשות למען אחרים. על פי רוב האדם מורגל שכל אימת שאינו עוסק בתורה ותפילה, הוא חושב על עצמו ועסוק בצרכיו האישיים, ובדרך כלל זה לוקח מיומו כ-14 – 15 שעה או יותר. ואת זאת צריך לשנות, והגם שאין האדם נמצא עדיין במדרגה לעבוד בכל עת בשביל אחרים, ירגיל את עצמו עכ"פ פעם אחת ביום לוותר על שלו כדי לעשות טובה לאחר. יקבע לעצמו סדר של עשר דקות ביום שבהן הוא חושב על אחרים איך לסייע להם. וכשתעבור תקופה, יעלה לעשרים דקות וכן הלאה ילך מחיל אל חיל, והכל מתוך הכרה שזה תלוי באמונה ובטחון.

העושה פסיעה אחת בשביל חברו

לזה התכוון הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זע"א באמרו שכאשר האדם הולך פסיעה אחת בשביל השני הוא חוסך אלף פסיעות בשביל עצמו. אין זה חידושו שלו, אלא יסוד הוא שהקב"ה יסדו בפרשת ק"ש. הקב"ה אומר לכל אחד מישראל: מעצם טבעך תהיה עסוק בכל עת בשלך ותרגיש שאם תעשה בשביל זולתך, תפסיד. לכן אני מצוה אותך שתתגבר על טבעך, זאת על ידי שתזכיר לעצמך שאת צרכיך אתה מקבל אך ורק ממני, וממילא אספק לך את כל צרכיך בלי שום חסרון כי הבוטח בה' חסד יסובבנו, וזה יגרום לך לאהוב את חברך והוא יאהב אותך.

היצר הרע מבבל את האדם שיסבור אם יתן לאחרים יאבד את שלו. זה שקר גמור! ולמען האמת, לא זו בלבד שיקבל את צרכיו מן השמים, אלא אפילו באופן פשוט, חבריו יאהבוהו והוא יאהב אותם. הידוע

אחד יעסוק במצוה האהובה עליו. אחד אוהב ללמוד, אחד אוהב לשיר, אחד אוהב לעשות חסדים, כל אחד לפי התכונות שהקב"ה נתן לו. אני לא נבראתי בשביל להיות עסקן. לא כל אחד בנוי להיות עסקן... הצדק אתך, לא כל אחד עושה חסדים באותו אופן, והרי כפי שפרצופיהם אינן שווין כך דעותיהן אינן שוות. האחד עושה חסדים פיזיים, השני עושה חסדים בעצה ותושיה, השלישי בממון. אמת נכון הדבר, אבל אינך רשאי להפטר מלשנות את ההשקפה ולהבין שעליך להתחיל לוותר על דברים שאתה רוצה לעשות לעצמך בשביל להטיב לאחרים. ותבין שבזה אתה עושה את הטובה הגדולה ביותר לעצמך, ולא רק מפני שעל האדם להרגיל את עצמו להיות רחמן מחמת הכתוב ודבקת בו מה הוא רחום אף אתה רחום, אלא גם כדי שתוציא את עצמך מהמחשבה השקרית שאם תוותר על שלך בשביל להטיב לזולתך, ייגרם לך הפסד. ותתחיל להבין שאע"פ שרצית לעסוק היום במשהו שאתה עשוי להרוויח ממנו כסף, ואתה מוותר על כך בשביל להטיב לאחרים, הקב"ה יתן לך את צרכיך במלואם, כי אין אתה מקבל את צרכיך בעשר אצבעותיך, אלא מידו הרחבה של הקב"ה, ואם כן אין לך אף פעם לחשוש שמא תפסיד מחמת העזרה שאתה מושיט לאחרים. כל שאתה יודע שזהו הדבר הנכון לעשות עכשיו, אין שום צד שתפסיד בגללו.

אמנם יש כללים מתי צריך לסגור את הגמרא כדי לעשות חסד ומתי אין צריך, וכבר אמרו (יו"ד רמו, יח) שאין מבטלין תלמוד תורה עבור מצוה שיכולה להיעשות על ידי אחרים, מכל מקום הרי יש די והותר

בפרוטרוט את כל העבירות שעשה, ויתחלחל כל אחד בראותו אלו עבירות חמורות מנויות שם, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים וכן הלאה, והשאלה נשאלת: איך יתכן שצדיק זה ידבר כך על עצמו.

והתשובה היא, שהרמב"ם כתב שלכל אחד יש מחשבות של רציחה במוחו, והענין הוא בדרך משל לגביר אדיר שקרא איש אחד מידידיו לביתו ואמר לו בזה הלשון: ראה נא, הרי חשוך בנים הנני ויבוא יום ואלך בדרך כל הארץ וכל עשרי ישראל מאחורי, גמלתי בלבי שהיות שעמדתי לימיני כל הימים, אכתוב לך את כל נכסי כדי שבבוא היום ואעבור לעולם שכולו טוב, יעבור הכל לרשותך...

ויהי לעת ערב, והנה שמע האיש שהגביר התחיל להתפתל מיסורים באשר חולה היה בלבו. מובן מאליו שהוא יוצא מיד להושיט לו את עזרתו, אך תוך כדי ריצתו אליו, חולפת המחשבה במוחו שאינו צריך למהר כל-כך, שהרי הגביר כבר בא בימים ועוד זאת הוא איש חולה, כך שלא יהיה זה אסון נורא כל-כך אם ייפטר מן העולם, ובכלל – הרי יצמח מזה טובה לעולם, כי יתרמו מנכסיו למוסדות תורה וחסד, ובעקבות מחשבה זו, הוא מאט מעט מריצתו, הנה לך דוגמא של אדם שיש לו מחשבה של רציחה במוחו.

פחד האדם שהצלחת חבירו באה על חשבונו

זהו היסוד! היות שחסר לו לאדם אמונה ובטחון, הוא מרגיש שאם פלוני יקבל, זה יבוא על חשבונו, ולכן כשמבקשים לקבל ממנו מידע אל פלוני אם הוא מתאים

לכם אלו חיים מאושרים יש לאדם כזה שכולם אוהבים אותו והוא אוהב את כולם! ? הלא תענוג עולם הזה נפלא הוא אף בימים של שגרה, וכל שכן בימים של שמחה או להבדיל של צער, ואף גם כשיעמוד בפני סגירת שידוך, שהרי כולם ידברו עליו רק דברים טובים ויספרו את שבחיו. סוף דבר, האדם מרוויח בלי סוף גם בעולם הזה ממה שהוא מוותר משלו ונותן לאחרים.

ובכן, מדוע האדם מתקשה כל-כך ליתן לאחרים? מדוע עומד כל פעם ומתלבט אם ליתן או לא ליתן, ובסוף הוא מחליט בדרך פשרה ליתן רק רבע ממה שחשב ליתן בתחילה. למה אתה ירא כל-כך? זה יצר הרע שגורם לנו להרגיש שאנו מפסידים מהנתינה לאחרים.

אתה לוטש את עיניך על משרה מסוימת, והנה יום אחד אתה מקבל טלפון ובמקום להציע לך את המשרה, מבררים אצלך על פלוני אם הוא מתאים למשרה זו. אינך יכול עכשיו להתאפק מלהדגיש את חסרונותיו. לא, אתה בוודאי מתכוון לשם מצוה, כי לדעתך פלוני אינו יכול להתמסר כל-כך לבחורים ואתה יכול לעשותו יותר טוב ממנו. בסופו של דבר, אתה חושב שאם פלוני יקבל את המשרה, אתה תפסיד, על כן אתה רוצה לעשות הכל כדי שלא יקבל את המשרה.

עוויותי פשעתי חטאתי לפניך

הדבר עמוק מאוד ונרחיב בו מעט: שמעתי מהגה"ח רבי ישראל גולדהבר שליט"א בענין וידויו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א הנדפס בתחילת ספה"ק 'בית אהרן', שם הוא מונה וסופר

בני רחמנים הם! לא, בוודאי כשבני ישראל רואים את חבריהם שרויים בצער, מצטערים אף הם עמהם, אלא הפשט הוא: כשפלוגי הרוויח סכום עתק, או זכה לשידוך נפלא, או קיבל איזו משרה נחשקת, או דירה נאה ביותר, הרבה מרגישים שהוא לקחו מהם, הם מרגישים כאילו יש רק אחד כזה בעולם, ושם הוא קיבלו, זה בא על חשבוננו. מה שאין כן כשפלוגי שרוי בצער, שאז אין קושי זה קיים, וממילא נרתמים כולם לבוא לעזרתו...

רקב עצמות קנאה

מִן בֵּית הַלֹּוֹי זְצִ"ל כתב בקונטרס שלו על אמונה ובטחון, שמי שהוא בעל בטחון ינצל מעבירות בלי סוף. הוא ינצל מקנאה שנאמר עליה רקב עצמות קנאה, כי אחר שנתאמת בלבו שכל מה דעביד רחמנא הכל לטובתו, לא תהיה לו שום סיבה לקנאות באחרים, כי עד כאן האדם מקנא בחבירו כשהוא מרגיש שחסר לו מה שהוא רואה אצלו, אבל אם אין חסר לו כלום כי כל מה שיש לו וכל מה שאין לו, הכל לטובתו, מה יש לו לקנא בחברו.

וכמו שלא יתרעם החולה על הרופא למה לפלוגי נתן תרופה פלוגית ולו נתן תרופה אחרת, שהרי הרופא מכיר טבע כל אחד ויודע בחליו של כל אחד, ונותן לכל אחד את התרופה המיועדת לו. אף כאן, כשהאדם בוטח בהקב"ה ומאמין בו שהוא יודע מה טוב בשבילו ומה טוב בשביל חבירו, אין לו שום סיבה לקנאות כשרואה שיש לחבירו מה שאין לו.

ביי אייך אויף שמהות

יש ורואים בן אדם שהקב"ה נתן לו מתנה שאין לו בנים, אם מחמת מזלו אם

לאותה משרה, הוא אמנם מרעיף עליו שבחים, אבל מבלי משים לב, הוא משחיל עוד איזו שורה: לידיעתך, יש לו חסרון זה וזה...

וכן הוא לענין שידוך, הוא חושק מאוד בחור פלוגי, והנה בדיוק הגיעו לברר אצלו על אודות בחור זה בשביל שידוך אחר. הלא האמונה והבטחון צריכות להיות מוצקות אצלו כברזל כדי שלא ייכשל בלשונו לדבר בגנות הבחור, אלא יחשוב וישנן לעצמו, אם אין בחור זה מיועד עבור בתי, ממילא לא אקבל אותו, ומאידך אם אדבר בגנותו, אזיק לעצמי שהרי אתק בזה את עצמי מהקב"ה, שהרי הקב"ה שיודע תעלומות לב, יידע שאני אומר זאת מרצוני לקבל את הבחור לבתי.

אכן בשביל זה צריך האדם לעבוד על האמונה והבטחון מתחילה, קודם שמגיע מעשה לידי. ומי שבאמת עובד באופן זה, כשבא אליו נסיון, יודע הוא איך להתנהג, וממילא מתרבה האהבה בינו לבין חבריו. כי העושה עוול ומדבר סרה על אחרים, הלא רק צער ומכאוב יוצאים מזה, ומעשים שבכל יום כאשר זה מדבר על זה וזה על זה, ועוצרים שידוכים, ויוצא מזה בוקה ומבולקה.

כבר הבאנו מה שאמר החסיד המפורסם רבי גדיל אייזנר זצ"ל בשם חסידי קאצק, שהסיבה שכולם באים לניחום אבלים ואין כולם באים לשמחת נישואין, כי יותר קל לראות את פלוגי כשהוא בצער מלראות אותו כשהוא באושר ושמחה.

מה הפשט בזה? וכי אפשר להעלות על הדעת שבני ישראל אוהבים לראות את חבריהם שוכבים ומדממים?! הלא רחמנים

אם באמת יתברר לו שלא הרוויח את כל אותו סכום ומשום שלא לקח בחשבון פרטים מסוימים? לא, לא יתכן, אני חייב להרוויח...

מי אמר לך זאת? מי אמר לך שאתה חייב להרוויח ממסחר זה? יהיה לך כל מה שאתה צריך. אל תדאג! לא תיראה טיפש. אנשים פוחדים כל-כך וזה מה שגורם להם לעשות מעשים בזויים ומזההם מסתבכים בשנאת חנם. **אל תחשוש, תעשה את שלך והקב"ה יתן לך את כל צרכיך...**

כי אם לידך המלאה

עוד עובר ה'בית הלוי' למידת הקמצנות הטבועה בנפשו של אדם, וכותב שמי שיש לו בטחון, בטחוננו יביא לו לידי נדיבות. **כי מי שיש לו בטחון יודע שכאשר יתן לפלוני, יפתח לו מעיין, והקב"ה יחזיר לו כפל כפליים.**

לבעל הבטחון יש מהיכן ליטול את פרנסתו, כך שאינו רואה צורך ליקח אותו מבשר ודם. הן בכל יום הוא מבקש בברכת המזון "ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה". ולזה הוא מתכוון: **למה עלי לנסות לקחתו מבשר ודם ומתוך כך לבוא לידי שנאת חנם? עדיף לי לקבל את כל צרכי מידו הרחבה.** אני אתן והקב"ה יחזיר לי. אעשה זאת מחמת השלום. והרי על זה מיוסד הכלל: **משלום אין מפסידים! מעולם לא הפסיד אדם מחמת הוויתור!** מה הפירוש? הרי פלוני חייב לי כסף, וכי לא אלך אל הדיין להוציא ממנו? ! אמנם כן, לפעמים אינך מחוייב לוותר, שהרי העולם מתנהג לפי סדר מסוים. אבל למעשה,

מחמת סיבה אחרת, והנה הוא ניגש למי שנולד לו בן ומברכו ברכת מזל טוב בחום ושמח בשמחתו, ואין בעל השמחה יודע איך להתייחס אליו.

אומר רבינו המחבר: יתכן שבשביל שלמותו של אותו יהודי ובשביל שלמות העולם, עדיף לו שלא יהיו לו בנים, ואם כן אל תחשוש כל-כך מלהשיב לו בחום "ביי אייך אויף שמחות". **הרי לפלוני יש כל מה שהוא צריך.** אין זה אומר שלא תתפלל עליו שיזכה לישועה, אבל **זכור שכרגע יש לו את כל מה שהוא צריך.**

וכשבני האדם יחיו כך (כלומר, אלו שמרגישים חסרים), **הלא יחסכו מאתם כל-כך הרבה פירוד לבבות, ולהיפך, תתווסף להם אהבה על אהבה, ומתוך כך העולם יבוא לשלמותו.**

נסיונות שבין אדם לחברו

ה'בית הלוי' ממשיך למנות את העבירות הקשורות לממון, כגון **גזל ואונאה.** והלא פחד פחדים הוא, האדם גונב מחברו ומאנהו ומרמהו, כי מה יעשה והוא מרגיש שאם לא יעשה כן, יפשוט את רגלו, לכן הוא מוצא לעצמו היתרים. מה אתה חושש כל-כך? **זכור שאינך מחוייב לקבל את כספך בזה הרגע ואינך מחוייב לקבלו ממקום זה!**

כולם עוברים בנסיון זה. הנה האדם עוסק באיזה מסחר, הדבר הראשון שעובר לו במוחו הוא, שעליו להרוויח ממסחר זה כך וכך, ואם יתברר לו שהרוויח עשרים אלף דולר פחות מכפי שציפה, טיפש יהיה בעיני עצמו, שהרי שנה תמימה לגלגל וגלגל, וכי בשביל זה השקיע את כל נשמתו כדי שירוויח סכום פשוט כזה?! ובכן, מה יקרה

כך הוא בכל העניינים שבין אדם לחבירו, כל העניינים של שנאת חנם ושל אהבת חנם בנויים על יסוד אחד, על יסוד האמונה והבטחון. **אם תשקיע ביסוד זה, תרוויח בזה העולם רווח עצום, כי יתקיים בך והבוטח בה' חסד יסובבנו.** חוץ ממה שלא תפסיד ממון אלא תרוויח, עוד יתרבו אוהביך ויערבו לך חייו.

בך בטחתי אל אבושה

עוד זאת ראוי לדעת, שכאשר האדם עובר בנסיון של בין אדם לחברו, והרי אין לך אדם שאינו עובר בנסיון כזה בכל יום, אם זה בבית, אם זה מחוץ לבית, **כל פעם שהוא מתגבר ועושה את הדבר הנכון, כל שהוא עושה זאת מתוך הכרה שלא יפסיד על ידי התדבקותו בה', הרי הוא מחזק בכך את האמונה והבטחון שלו, וממילא ינובו כל התוצאות של האמונה והבטחון.**

ויהיה זה באופן אמיתי ביותר, כי כל עוד האדם עובד על האמונה והבטחון רק במוחו, יתכן שהוא מרמה את עצמו כי אפשר שכל כוונתו אינו אלא לעצמו מפני שרוצה להרוויח חיים מאושרים יותר. מה שאין כן כשיוצא מעצמו ועושה בשביל הזולת, שעל זה נאמר האדם נפעל כפי פעולותיו.

עובדא הוה – בין גברא לגברא

נסיים בסיפור: הגה"ק רבי שמואל ענגיל זצ"ל אבד"ק ראדומישלא היה פעם בשבת אצל הגה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זיע"א. בקריאת התורה ראה על השולחן ספר חדש שיצא לאור וחשק מאוד לעבור בין בתריו. נטלו בידי ויעיין בו בין גברא לגברא.

כשאתה רואה שזה הגיע למצב שעלול לצאת ממנו מריבות ומחלוקות, עליך להזכיר לעצמך שמעולם לא הפסיד אדם מחמת הויתור.

אם איש מיושב בדעתו הנך, קח לך דף ועט והעלה על הדף את שני הצדדים המוטלים לפניך, ואז רשום מה המעלות והחסרונות של כל אחד מהם. אם אעשה כך וכך, ארוויח כך וכך, אבל אפסיד חברים אוהבים. ומצד שני אם אוותר, הלא ארוויח גם חברים אוהבים וגם כסף פי כמה וכמה, כי הקב"ה הרי ישלם לי כפל כפליים. הדבר היחיד שאפסיד, שאצטרך להמתין קצת ואין לי סבלנות להמתין. אבל אני מאמין באמונה שלמה שהקב"ה לא יזניחני, ולא שבוודאי יתן לי את הכסף כאן ועכשיו, אלא שיתן לי טובה כפולה ומכופלת. כדאי לי לוותר קצת לקבל טובה כפולה ומכופלת ברוחניות ובגשמיות אע"פ שאיני רואה אותה עכשיו, מאשר לקבל כסף שנראה לעין כאן ועכשיו ולהפסיד את כל אותה טובה כפולה ומכופלת. כך מתנהג יהודי בעל בטחון.

שומר מצרות נפשו

וכן הוא לענין דיבורי לשון הרע. וכבר הרחיב בזה מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בספרו שמירת הלשון (ח"א שער התבונה), שם כתב שבשביל שמירת הלשון, מוכרח האדם להתרגל לחיות באמונה ובטחון. האדם בווער מבפנים כי פלוני עשה לו עוול, כעת הוא מרגיש מחויב לפרסם זאת. הוא סבור שהוא הולך להרוויח מזה, והרי הוא שוכח שהקב"ה עשה זאת ושם ילך עם הקב"ה ירוויח, מה שאין כן אם יתנתק ממנו, שרק יפסיד.

היו ללא גבול, שכאשר עושים מי שברך לחולה, צריך לוותר על הכל ולהיות בשביל החולה. כך צריך האדם לחשב בכל עת היכן עובר הגבול, מתי הוא צריך לוותר על שלו ולהתחיל ליתן לאחרים...

עכ"פ כאשר מתרגלים לחיות באמונה ובטחון, זוכים לאהבת חנם, וכשיש אהבת חנם, מתחזקים באמונה ובטחון, זה תלוי בזה והם מתחזקים והולכים כגלגל החוזר...

כשראה הגה"ק מצאנו שהוא מעיין בספר, העיר לו: נו! קריאת התורה! התנצל הגאון: אך בין גברא לגברא אני מעיין. אמר לו הגה"ק מצאנו: גם בין גברא לגברא צריך להאזין, כי אם עושים מי שברך לחולה, עליך לענות אמן, והרי זה הזמן המיועד לכך ולא להרחיב את אפיקי התורה...

הנה כי כן, זה היה השקפתו של הגה"ק מצאנו אשר התמדתו וגדלותו בתורה

יום המישי פרשת נשא – ט' סיון ה'תשפ"א

המשכת ישועות ורפואות על-ידי אהבת חברים

ונחוץ מאוד לעורר על זה, כי הנה יש שבאים ומתחזקים שלא להיות בפירוד לבבות, ויש שמתחזקים שלא להיות מעורב במחלוקת. אמנם נחוץ מאוד להתחזק באלה, אך צריך לזכור שאין זה נגמר בזה, כי במה שהיהודי אינו מעורב במחלוקת, אינו מקיים עדיין מצות ואהבת לרעך כמוך, כי אם מצות לא תשנא את אחיך בלבבך.

רצון הקב"ה הוא שנקיים מצות ואהבת לרעך כמוך באופן חיובי, אשר אם מתעמקים במצוה זו להבין את פשרה, אפשר להגיע להשגה עמוקה בענין מה ה' רוצה מאתנו.

ואהבת לרעך כמוך אני הוי"ה

ובכן, כששני יהודים אוהבים זה את זה, מחוללים דברים נפלאים ונשגבים בכל העולמות. כך אמר הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זיע"א: כששני יהודים אוהבים זה את זה, נעשה מזה יחוד של שם הוי"ה, כי אהבה בגמטריא י"ג וכששני יהודים אוהבים, נכפלת האהבה ויוצא המספר כ"ו כמספר שם הוי"ה. ובוה ביאר הצדיק לשון הפסוק "ואהבת לרעך כמוך אני ה'", כששני יהודים אוהבים זה את זה, נעשה מזה אני הוי"ה.

כידא אריכתא דמיא

והוסיף הרה"ק מקאזמיר: כשכל ישראל אוהבים אלו את אלו, נעשה מכולם

דעלך סני לחברך לא תעביד

שנינו במסכת שבת (לא, א): מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור.

העיר ה'שואל ומשיב' זצ"ל בספרו 'דברי שאול' עה"ת (תרומה) בשם 'חברת חסידי קאצקיר' ומטו בה משמיה דהרב הגאון רבי יצחק מאיר נ"י (הרה"ק בעל 'חידושי הרי"ם' זיע"א): למה דיבר באופן שלילי (negative) "דעלך סני לחברך לא תעביד"? למה לא דיבר אליו באופן חיובי (positive) כפי שדיברה תורה "ואהבת לרעך כמוך"? והשיב שכיון שדיבר עם הגוי, הבין הלל שאם יאמר לו "אהוב את חברך כמותך", יהיה זה מדי גבוה בשבילו ולא יוכל להשיגו. לכן התחיל עמו ממדרגה נמוכה יותר "מה שאינך רוצה שיעשו לך, אל תעשה לחברך", וכך תוכל להתעלות וכשיעזור השי"ת ותתגייר ותקבל נשמת יהודי, תוכל להשיג גם הציווי "ואהבת לרעך כמוך".

ואהבת לרעך כמוך באופן חיובי

אכן אנו כיהודים מצווים לקיים את הפסוק ואהבת לרעך כמוך פשוטו כמשמעו.

קנאה בלב האיש הרואה את חבריו נישא על כנפי ההצלחה, ואז אינו נעשה באחדות עם חבריו ומפסיד את כח הברכה. אך ברגע שהאדם מסיר את כל המחיצות כח הברכה שלו מתחזק וברכותיו מתקיימות.

וזהו עומק הביאור במה שאמר הרה"ק מלובלין זיע"א שאפשר לפעול ישועה אצל ידיד קרוב כפי שאפשר לפעול אצל הצדיק. כי אם אדם אוהב את חבריו כל-כך, עד שאינו מקנא בהצלחותיו ואינו כועס על התנהגותו הגם שהיא לצנינים בעיני בני אדם, יש לו כח בברכותיו כבברכת הצדיק.

אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום

ובביאור יסוד זה יש להביא את הכתוב בספר "תולדות הנפלאות" (עמ' כה): אמרו חז"ל אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום, ושמעתי מהרה"צ ר' יעקב אהרן ז"ל אבד"ק אלכסנדר, ששמע מהרה"ק המפורסם ר"ז ז"ל מווארקא שאמר בשם מרן ז"ל ממאגליניצא, דהנה יש אדם שיש לו מזל רק לעושר, ויש אדם שיש לו מזל רק לבנים, וכן בשאר עניינים יש לכל אחד מזל רק לזה ולא לזה. והנה למשל אם אדם שיש לו מזל לבנים ואוהב את חבריו אשר אין לו מזל לבנים כנפשו ממש, וצער חבריו נוגע בנפשו כאילו הוא אין לו בנים, אזי על ידי מזל שלו פועל שגם לחבריו יהיה בנים, וכן מזל חבריו לעושר פועל גם לו שיהיה לו עושר כיון שזה נוגע לנפש חבריו כאילו גם לו אין עושר, ולכן מובן כי השלום והאהבה מחזיק כל הברכות.

פלאי פלאים! כל הישועות מיועדות לכל בני ישראל, והגם שיש מהם שחסר להם משהו מצד מזלם, על ידי שלום ואהבה

יהודי אחד, וממילא נעשו מכל הידות יד אחת ארוכה, ואם כן יכולים להגיע עד לשמים וליטול משם כל טוב שבעולם.

כעין זה יש מהרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א שאם היו כל בני ישראל נעשים יד אחת ארוכה, היתה היד מגעת עד לכסא הכבוד ולא היה חסר לנו מאומה.

כך מעוררים רחמים

הרה"ק רבי נחמיה מבעחיווע זיע"א בנו של היהודי הק' מפרשיסחא זיע"א חלה ונפל למשכב, שלח לבקש מהחסידים שיעוררו עליו רחמים. כיון ששמעו את בקשת הצדיק, התחילו לקרוע שערי שמים בבכיות ותחנונים. כששמע שהם בוכים, שלח לומר להם: לא לזה התכוונתי. התכוונתי שתוסיפו באהבה ואחוה ורעות וכשתזכירו אותי, תפעלו לי ישועה.

איננו יודעים איזה כח יש בידינו כיהודים להמשיך ישועות ורפואות, וזאת בתנאי שמוסיפים אהבה ואחוה ורעות בינינו לבין חברינו שאין המחלוקת שרויה ביניהם.

ואברכה מברך

בספר "דברי שמואל" להרה"ק מסלאנים זיע"א (פרשת תולדות) איתא על הפסוק "ואברכה מברך": התורה נתנה עצה למי שצריך לישועה, שיאהב את חבריו בכל לבו וישמח בהצלחתו ויברך אותו בכל הברכות, וברכותיו יתקיימו ללא ספק, משום שבני ישראל ירשו את כח הברכה מאבותיהם אברהם יצחק ויעקב, וכיון שברכותיו יתקיימו, יתברך אף הוא כהבטחת התורה ואברכה מברך.

הבעל דבר בדרך כלל מצליח לעורר

מסיבה זו יכולים לראות בימינו הרבה עסקנים שנותנים יעוץ רפואי חינם אין כסף יומם ולילה במסירות הלב, וכל כך למה? משום שהם רואים שהקב"ה נתן להם חוש מיוחד בהבנת תחומי הרפואה, ומבינים שעליהם לסייע בו אחרים. וכן היה בעת הקמת המשכן, זה הביא זהב, זה הביא תכלת, זה ארגמן וכן הלאה, כל אחד הביא ממה שיש לו וכך בנו את המשכן.

כשאחד רואה שיש חוש לעבוד עם בחורים מתקשים, אין הוא מסתפק בדבר, אלא מנצל את החוש שלו עד תומו כדי להעלות בחורים מתקשים על דרך המלך. ואם פיקח הוא, הגם שיטול כסף כדי חייו, עיקר קיום שליחותו יהיה בשביל ליתן ממה שחנן אותו ה' לאחרים ולא בשביל להרבות את הוננו.

בח עצום למסור ממוזלו לאחרים

אומר לנו הצדיק ממאגלניצא: אתה סבור שאתה יודע מה יש לך, ועל כן אתה אומר: רק את זאת אני נותן, שהרי דברים אחרים אין לי ליתן. אינך קולט שיש לך דבר שחשוב יותר מכל, יש לך מזל. חוץ מכל הדברים הגשמיים שיש לך. הן יש לך נשמה הקשורה בעצם לכל נשמות ישראל, ועוד יש לך מזל, ובאמצעות התקשרות הנשמות, אתה יכול ליתן את מזלך לכל ישראל.

הנה האדם מוצא את עצמו בגיל העמידה, וכשמסתכל לאחור הוא רואה שלא היה לו נסיון בחינוך הבנים, כל בניו גדלו לשם ולתפארת. אין הוא מייחס זאת לעצמו, שהרי הוא יודע שאינו מחנך ולא בן מחנך, אבל הוא רואה שמן השמים ייעדו לו נסיונות אחרים, לא נסיונות של חינוך הבנים. והנה

יכולים הם להתאחד עם חבריהם שזוכים לזה מצד מזלם ולקבל אף הם את הישועות שהם נצרכים להן.

כל הנותן בעין יפה הוא נותן

הנה בני אדם אינם מבינים לאהבה זו מה היא עושה, שהרי האהבה היא הרגש ואיך אפשר להכריח את האדם שירגיש דבר מה, והתשובה היא ששורש האהבה נעוץ בנתינה, לכן כל הרוצה לעורר אהבה בלבו לחבירו, יתן לו משלו ויחזור ויתן לו.

מי שרואה שהקב"ה נותן לו פרנסתו ברווח, יודע לבדו שעליו ליתן למי שאין לו, שהרי הוא יודע שבשביל זה בא לעולם ולא בשביל לאגור כסף לעולם שאינו שלו. אמנם היצר הרע פועל לבלבלו ולוחש לו באזניו: אינך יכול ליתן שהרי אתה צריך ליתן לילדיך, ואתה צריך לחסוך בשביל הוצאות נישואיהם וכו'. אבל מי שאינו תלוש מדי ואינו מגושם מדי, יודע היטב מה נכון לו לעשות ומרגיש היטב שעליו ליתן משלו.

משל למה הדבר דומה? למי שחיבר איזה קונטרס חידושי תורה ורואה שאינו נמכר בשוק וארגזים מלאים וגדושים מונחים אצלו כאבנים שאין להן הופכין, מה הוא עושה? הוא מחלק אותם לחתני בר מצוה. אין הוא צריך להתאמץ יותר מדי בבואו ליתן קונטרס כזה לחתן בר מצוה, כי הוא יודע שזהו הדבר היחיד שיש לו מה לעשות עם קונטרסיו.

אף כאן, למרות שהאדם קשור מאוד לכספו, אם יהודי הוא, כל שהוא רואה שהקב"ה נתן לו יותר מכדי צרכו, הוא מבין בעצמו שהדבר היחיד שיש לו לעשות עם כספו, הוא ליתן לאחרים שאין להם.

זה צערו שלנו ממש.

ההשתתפות בשמחתם של אחרים

וכן הוא הדבר לענין שמחתם של אחרים, שנרגיש כאילו הם שמחנו ממש. המשגיח רבי גד'ל אייזנר זצ"ל אמר בשם חסידי קאצק: הסיבה שכולם באים לניחוח אבילים ואין כולם באים לשמחת נישואין², כי יותר קל לראות את פלוני כשהוא בצער מלראותו כשהוא באושר ושמחה.

ואמנם חסידים ואנשי מעשה היו תמיד הולכים להשתתף בשמחותיהם של אחרים, לא מפני שהרגישו מחוייבים, אלא מפני שהרגישו קרובים כל-כך ולא יכלו לוותר על ההשתתפות. היום נעשה כל הנידון אפילו בקרב אחים וגיסיס: האם אני מחויב להשתתף או לא? הוא ייפגע אם לא אשתתף או לא ייפגע? לא זוהי הנקודה. על האדם להתבונן עד כמה הוא מאוחד עם פלוני, עד שהדבר ישפיע עליו להרגיש בשמחתו של פלוני כאילו היתה זו שמחתו שלו.

אכן לפעמים קשה לו לאדם מאוד להרגיש בשמחתו של פלוני משום שלמעשה הוצע החתן לבתו וחשק בו מאוד ובסוף לא יצא לפועל. אין לו טענות לאף אחד, אין הוא מאשים אף אחד, אבל להרגיש אהבה בלבו כלפי פלוני קשה לו מאוד, כי להגיע למדרגה כזו, צריך לעבוד על אמונה. אך עכ"פ אם ירגיש שהוא ופלוני חד הוא, יוכל לשמוח בשמחתו והצלחתו, כי ירגיש שזו הצלחתו שלו.

הוא רואה שיש אחרים שלהם נסיונות קשים ומרים בחינוך הבנים.

דע לך שיש לך מזל. הקב"ה נתן לך שפע מיוחד (מזל אינו מקרה ח"ו אלא מהלך של שפע) בענין חינוך הבנים, וכעת המפתח נמצא בידך למסור ממזלך גם לאחרים, הידוע לך איזה כח יש לך בידך? ! הוא שואל: מה אני יכול לעזור לפלוני, הרי לא מחנך הנני? ואנו עונים: אכן כן, אתה יכול לעזור לו. אילו תתבונן בצערו של פלוני ושל נוות ביתו אשר אינה נרדמת בלילות, וכל כך יגע הצער בלבך, עד שאף אתה לא תוכל להרדם בלילה, ואז תרד ממיטתך ותאמר תהלים ותתן צדקה וכו', ותתבונן בשייכות שיש לך לנשותיהם, על ידי כן תמסור את מזלך להם וייושעו מצרתם.

הפלא ופלא הוא! כי הנה הסיבה שבגללה איננו מרגישים בצערם של אחרים היא, מפני שאנו אומרים לעצמנו שממילא אין לנו מה לעזור להם, ומעדיפים להתנתק לגמרי מצערם ולהמשיך בדרךנו.

...הרי כל יום מגיע לתיבת הדואר שלי כמה עלוני צדקה עם תמונות של טרגדיות, מה אני יכול לעזור להם? וכי תרצו שאעשה הוראת קבע בבנק לכל אחד מהם? !...

דע לך שאם תצטער בצערם של כל אלה ותבין שאתה והם מאוחדים, ואז תתאמץ עבורם לומר תהלים לזכותם וכדו', תוכל לעזור להם הרבה מאוד. והלא דבר הוא שאין אחד מאתנו יכול להשתמט ממנו, שהרי התורה צותה לנו ואהבת לרעך כמוך, דהיינו שנרגיש בצערו של פלוני כאילו היה

² התשובה הפשוטה היא, כי שמחת נישואין אינה נוגעת בנימי נפשם של בני האדם שהרי בכל יום יש ב"ה ואין העולם עוצר מלכת בעבור כך. מה שאין כן פטירת אדם שנוגעת בנימי נפשם של בני האדם...

ישמע לדברי, וכי יש בידי היכולת להוציא
ממצוקתו?!

והתשובה היא: צדקת שאינך יכול
לעשות מאומה, אבל איפה הרגש? הרי
הבחור מוזיל דם, פירותיו נושרים, איך אתה
מרשה לעצמך להמשיך הלאה?
שוב אומר האדם לעצמו: מה יעזור
הדבר אם ארגיש את הצער הגדול? הלא איני
יכול לעזור לו מאומה!

תחילה לכל אם היית מרגיש אותו
כאילו היה זה בנך יחידך, הייתי מאמץ את
מוחך הרבה יותר כדי לטכס עצה מה לעשות
עמו כדי להעלותו על דרך המלך. וחוף מזה,
הלא אתה יכול למסור לו ממזלך. אם תרגיש
בצערו ותגביר בלבך האהבה כלפיו ותכוון
למסור לו ממזלך, ואז תאמר תהלים ותבכה
בדמעות שלישי להקב"ה שיחזור חתירה
מתחת כסא הכבוד להשיב אותו בתשובה
שלימה, תוכל להושיעו מצרתו.

התחברות ישראל מוסלקת כל

המקטרגים

בספה"ק "מאור ושמש" (פרשת בלק)
כתב לשון נפלא: עיקר הכל הוא התחברות
ישראל שיהיה אהבה ואחווה וריעות ביניהם,
והדבר הזה פועל ישועות גדולות, ומסלק כל
המקטרגים. כדכתיב (הושע ד, יז) חבור
עצבים אפרים וגו' הנח לו.

תעוררו את האהבה עד שתחפץ

ולענין מעשה: היות שהאהבה תלויה
בנתינה, אם יתחיל האדם ליתן לפלוני, יראה
שהוא מתחיל לאהוב אותו. יכולים לראות
בחוש אצל אותן הורים שנולד להם ילד
חולה בנפשו, שאלו שמקיימים את תפקידם

מבקשים רחמים על אילן שמשיר
פירותיו

הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל הביא
מה דאיתא במסכת שבת (סז, א) "אילן
שמשיר פירותיו, סוקרו בסיקרא (צובעו
בצבע אדום) כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו
עליה רחמי (כדי שאנשים יראוהו ויבקשו
עליו רחמים)". ולמד מזה, שבימים כתיקונם
היה הדבר פשוט ביותר בקרב בני ישראל
שכאשר רואים אחד מפסיד ממון, כולם
מבקשים עליו רחמים. אחד רואה שאחד
מאילנותיו משיר את פירותיו בטרם עת, הוא
תולה עליו פתק וכולם רואים ומתפללים
עליו שיפסיק להשירם.

וכי אסון גדול היא נשירת פירות
האילן? ! לא, אך אין צריך בשביל זה להגיע
לאסון. אמנם כן, בדרך כלל כשנעשה אסון
ח"ו, מתגלית לפתע האהבה העצומה
השוררת בנפשות ישראל, כי הנקודה
היהודית מתעוררת אצל כל אחד, ונקודה זו
הלא מלאה אהבה לאחרים. כשיצליח האדם
לעורר אהבה זו ביום בהיר, הלא יוכל לעזור
לאחרים באופן שאינו יכול אפילו לשער
בדעתו.

הגעו עצמכם! אם כשרואה האדם
אילנו של חברו משיר פירותיו, הוא צריך
לבקש עליו רחמים, כמה רחמים עליו לבקש
וכמה תחינות עליו להפיל לפני מלכו של
עולם כשרואה בנו של חברו שאינו הולך
בדרך הישר...

כל אחד יכול לעזור

האדם אומר לעצמו: מה אני יכול
לעזור לו? הרי איני מחזיק בישיבה
לבחורים מעין אלה, וגם אם אדבר עמו לא

מעשה פלא בן ימינו

סיפר לי יהודי מיושבי השיעור מה שבדידיה הוה עובדא בחול המועד פסח שעצל"ט: אחותו שכבה אז בבית החולים במחלקת הקורונה וריחפה בין חיים למות. הגיע המצב לידי כך, שכבר הודיעו למשפחה על קיצה המתקרב. נודמן אז ליהודי זה נסיון בשמירת העינים, הוא עצם את עיניו למרות הקושי שבדבר, ואמר: לזכות האשה פלונית בת פלונית לרפואה שלמה. ואכן מאותו יום התחיל מצבה להשתפר, וכעת היא בריאה ושלמה.

הלא מעשים שבכל יום הוא. ללא הרף מגיעים סיפורים כאלה, על יהודים שנמנעו מדבר איסור והושיעו בכך אחרים בדבר ישועה ורחמים. אין צריך להגיע לטרגדיות או למעשים מיוחדים, אלא בכל יום ויום אנו יכולים לפעול ישועות, כי יש לנו בנק של ישועות. אנו יכולים להושיע יהודים מכל צרותיהם. אין אנו מעלים בדעתנו שאנו יכולים להושיעם ולכן אנו נוטים שלא לעשות כלום.

קח נא על עצמך חמשה אנשים שמתייסרים בצרותיהם, ותדאג להם כאילו אין אף אחד בעולם שדואג להם מלבדך. וזכור שאתה יכול להמשיך להם ישועה ואתה מחויב לעשות זאת. קח את העול על עצמך. כמה אנשים היו נושעים מצרותיהם אילו היינו נוהגים כן.

הפלא היא שכשעושים כן, לאט לאט מתחזקת האהבה בלבו עליהם, וממילא הרגשת צערם מתחזקת אצלו וכתוצאה מכך גם התפילות הולכות ומתחזקות ופועלות יותר. אין הענין להזכיר סתם את השמות ולהמשיך הלאה, אלא הענין הוא להרגיש

כראוי ונותנים לילד כל מה שהוא צריך במסירות עצומה, האהבה שיש להם כלפיו מתגברת כל-כך עד שהיא חזקה יותר מהאהבה שיש להם לשאר הילדים.

זוהי המציאות! הנתנה מעוררת את האהבה באופן החזק ביותר. ובכן, אם רוצה האדם לעורר ישועות נפלאות לבני ישראל להוציא אותם מצרות קשות שאיננו מסוגלים אפילו לחשוב עליהם, אל לנו להסיח את דעתנו מהם, אלא עלינו להגביר את האהבה אליהם על ידי הנתנה.

את הנתנה אפשר לקיים בממון, וכפי שרואים בימינו בשעת אסון ר"ל שכל בית ישראל מארבע קצוות תבל מתעוררים לשלוח סיוע ממוני ומקימים קרנות של מיליונים רבים לאלמנות ויתומים. ועוד יוכל האדם לקיים נתינה על ידי תפילה, והיינו שיקבע סדר לעצמו להתפלל על פלוני יום אחרי יום ולא כאקראי בעלמא, ולא רק בתפילת שמו"ע, אלא יישאר מעט לאחר התפילה, ואז יאמר כמה מזמורי תהלים למען אחיו מישראל השרויים במצור ובמצוק, לפלוני שיצליח בפרנסתו, לבחור פלוני שיצליח בלימודו, וכן הלאה.

וכן יוכל לעשות מעשים טובים לזכותם, והכל בינו לבין קונו, שאף אחד לא ישמע. וכמו כן אם מעליבים אותו ואינו עונה, הוא יכול לכוון באותה שעה לזכות אותם אנשים שיוושעו מצרתם, והרי ערך דבר זה לא יסולא בפז כנודע. כך ירגיל את עצמו להתנהג באופן קבע, עד שירגיש כאילו יש לו ארגון צדקה וחסד, שהרי אינו שונה כלל מעשיר זה שמחלק מכספו לנזקקים.

בעולם. השיבו לו שעדיין ישאר הנסיון של פירוד לבבות...

אכן עבודתנו בדורנו אנו היא להוסיף אהבה על אהבה, אהבת חינוס, והרי על ידי זה היו בני אדם חוסכים בלי סוף מריבות ומחלוקות.

יעזור ה' שלא יבוא עוד שוד ושבר בגבולנו ונושע בכל הישועות אמן.

בצערם ולהזכירם מתוך תחושת נתינה המביאה לידי אהבה. על עבודה זו אין למקטרגים שום כח.

הרה"ק רבי מנחם שלמה מקאליב זיע"א אמר, שיש לו בקבלה, שכאשר נשמת הבעש"ט הק' היתה צריכה לבוא לעולם, התנגד הסטרא אחרא בטענה שעל ידי הבהירות שהבעש"ט יביא לעולם, תבטל הבחירה ויותר לא יהיה לו מה לעשות

יום שני פרשת בהעלותך – י"ג סיון ה'תשפ"א חילוקי דעות בלי פירוד לבבות

ארבע פרשיות אלו

הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א אמר: מותר שיהיו בין שני יהודים חילוקי דעות, אך אסור בשום פנים ואופן שיהיה ביניהם פירוד לבבות. והביא לזה רמז מהתפילין שיש בהם ד' פרשיות: קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע, שבעוד בתפילין של ראש הן פרודות ויש מחיצות ביניהן, בתפילין של יד שהן כנגד הלב, הן מוכרחות להיות בבית אחד. ללמדנו בא שדעות יכולות להיות שונה בין איש לאיש רק במח, אבל בלב, שם כולם מאוחדים.

כשם שפרצופיהן שונים

ואמנם אם מדמים זאת לתפילין, נמצא שחילוקי הדעות במח הם כורח המציאות ואינם בדיעבד. ונבאר: חז"ל אמרו כשם שאין פרצופיהן שוין כך אין דעותיהן שוות. הקב"ה שהוא כל יכול עשה פלא גדול אשר אי-אפשר לילוד אשה להשיגו, כאשר יצר מליארדי אנשים בכל העולם אשר לכולם פה וחוטם ועיניים, ועם כל זה אין שנים בכל העולם כולו שפרצופיהם דומים זה לזה. והרי זה דבר שהקב"ה עשה בכוונה תחילה לתועלת הבריאה, כדי שיוכלו להבחין בין זה לזה (סנהדרין לח, א).

אמרו לנו חז"ל כשם שפרצופיהם של בני אדם שונים והוא לכתחילה לתועלת הבריאה, כך דעותיהם אינן שוות, לא

בדיעבד, אלא לכתחילה, כי כן עשה הקב"ה שלא יהיו שני בני אדם עם אותה דעה. אפילו בתוך קהילה אחת או בתוך משפחה אחת, לא יתכן שיהיה שנים בעלי אותה דעה.

ועל כך אמר הרה"ק מקאצק: כשם שאין כואב לאדם על שפרצופיהם של בני אדם שונים זה מזה, כך לא יכאב לו על שדעותיהם שונות זה מזה, וכל כך למה? משום שחילוק הדעות הוא מתנה שהקב"ה נתן לבני האדם והוא לכתחילה שבכלתחילה.

התועלת שבחילוקי הדעות

ובענין התועלת שבחילוקי הדעות בין בני האדם, כבר ביארו חז"ל (סנהדרין שם), שאילו היו כולם בעלי דעה אחת, לא היה אדם יכול לשמור את כספו מן הגנבים, כי בכל מקום שהיה עולה בדעתו להטמינו, היה עולה גם בדעתו של הגנבים לומר ששם הטמינו מאחר שמהלך המחשבה שלהם שווה.

ובימינו יש לומר כעין זה, שאילו היו דעותיהם של בני אדם שוות, לא היה אדם יכול ליצור 'קוד' לכספת שלו וכדו', כי כל מה שהיה עולה ברעיונו, היה עולה גם ברעיונם של אחרים. לכן עשה הקב"ה נס עם בני האדם, שיהיה לכל אחד מהלך מחשבה מיוחד, ומה שיחשוב הוא לא יעלה ברעיונם של אחרים.

בני אדם חלוקים בדעותיהם, ולמשל: ראובן אומר דבר זה נכון, ושמעון אומר דבר זה אינו נכון, טובה עצומה היא לכל אחד מהם שחברו חולק עליו, כי מחמת כן עליו לחזק את שיטתו ולמצוא להם משלים וראיות, וכך ילך ויחתור באותה שיטה שהוא דוגל בה, אשר הוא נובע ממידת הנצח שבו שהוא הרצון לנצח את חברו, ועל ידי כן יהיה פרה ורבה. **אלמלא היה מי שחולק עליו, לא היה הוא עצמו מבין את שיטתו לאשורו ולא היה נהנה מהמתנה שקיימת אצלו.**

והרי זה דומה למה שאמר רבי חנינא (תענית ז, א): "הרבה למדתי מרבותי ומחברי יותר מרבותי ומתלמידי יותר מכולם". אחת מהסיבות היא, כי התלמידים שואלים ומתווכחים ומביעים דעה הפוכה. אצל חברים הוא גם כן כך, אבל ביותר הוא אצל התלמידים. בוודאי יש תועלת גדולה בלימוד אצל רב, אבל מצד שני יש לכך חסרון שאינו יכול לעמוד על דעתו מפני שהוא צריך להכנע לרב, מה שאין כן כשהוא מלמד לתלמידים, כי אז הוא צריך להתאמץ כדי לחזק וללבן את שיטתו.

סיפר לי יהודי, לאור הידוע שבלימוד כולל מתלבנת הסוגיא פי כמה וכמה מכפי שהיא מתלבנת כשולמדים לבד, כי זה בונה וזה סותר, זה מפרק וזה מיישב, הנה ראה פעם שנים שלמדו בחברותא לברם וברצונם להגיע למעלת הלימוד ככולל, קבעו לעצמם שכל אחד יכין מבחן לחברו מדי שבוע בשבוע...

הנה אף זה הוא ממעלת דעותיהם אינן שוות, כי מחמת יסוד זה אין אף אחד מהם יכול לדעת מה ישאל אותו חברו, זאת למרות שלמדו כאחד במשך כל השבוע ולמרות

וכך הוא לענין כל רעיון העולה במוחו של אדם, ולמשל כאשר האדם רוצה להרוויח לפרנסתו, הרי הוא חושב בדרך מסוימת שהקב"ה סלל אך ורק לו, וכך הוא יכול ליצור פטנטים וכדו' ולמכור אותם לאחרים. וכן יכול האדם להיות יועץ לאחרים, ולכן אמרו תשועה ברוב יועץ, כי מה שעולה ברעיונו של האחד אינו עולה ברעיונם של האחרים.

יש והאדם שואל: מה פלוני כבר יכול לעזור לי? הרי כל מה שהוא יודע גם אני יודע! אך התשובה היא, שכאשר האדם נמצא בספק ובלבול, הגם שהוא חכם ופיקח וכבר בא בימים, אעפ"כ יוכל ליטול עצה מאחרים משום שכל אחד חושב באופן אחר, ויתכן שהלה יחדש לו דבר שלא היה מגיע אליו לעולם.

מקום הניחו לנו חכמים להתגדר בו

כך סידר הקב"ה את בריאתו, וכך גם סידר את התורה. הקב"ה אומר לכל אחד ואחד: יש חלקים בתורה שרק אתה יכול לחדשם, וכפי שאמרו חז"ל: מקום הניחו לנו חכמים להתגדר בו. אף אחד אינו יכול ליקח ממך את חלקך, משום שהקב"ה נתן לך מח מיוחד שאין לאף אחד בעולם כמותו, וכשאתה לומד סוגיא בש"ס ומלבן אותה במוחק, אתה יכול להגיע לחידושים שאף אחד אינו יכול לחדשם לפניך ולאחרריך. ובכן, קח את עצמך בידיים, כי התורה מחכה לך שתבוא ותקח את חלקך. נמצאנו אומרים שיש טובה הרבה מאוד למה שקבע הבורא שיהיו דעותיהם של בני אדם חלוקות.

השיטה מתחזקת מהצד שבנגד

כעת נעבור לנדבך נוסף: כאשר שני

להגיע אל האמת, נמצא שמה שכל אחד מקשה על חברו, הוא טובה שאין כדוגמתה עבורו, כי כך הוא מתעורר לברר את שיטתו יותר. הוא שואל והוא משיב, ומיניה ומיניה תסתיים שמעתתא.

אבל אם יש ביניהם פירוד לבבות, הרי כל מגמתם במחלוקתם אינה להגיע אל האמת, אלא לנצח האחד את השני. אין שניהם בונים זה את זה על ידי חילוקי הדעות שביניהם, אלא להיפך, כל אחד כואב מאוד על שחברו מקשה עליו ועל שלחברו יש דעה אחרת משלו, כי הוא חושש שחברו ינצח אותו. אזי אינם מגיעים לביורר האמת ונמצא שחילוק הדעות רק הרחיקם מן האמת שהרי מנע מהם מלחתור אל האמת.

נמצאנו אומרים, שאם מתאספים עשרה עילויים, אשר לכל אחד תכונה אחרת, אחד מהם מאוד מיושב בדעתו, לשני יש כושר ניתוח לסדר דבר דבר על מקומו, ולשלישי כשרון לראות את הנולד, כל שכולם אוהבים זה את זה וכולם מתפעלים כל פעם שנשמע איזה חידוש יוצא מאחד מהם, אין אמת יותר טהורה מאותה אמת שתצא מחבורתם, וכל אחד יהנה מהתשעה האחרים בידועו שלא היה יכול להגיע אל האמת בלעדיהם, ואז תלך האהבה ביניהם ותתחזק דייקא מפני שיש ביניהם חילוקי דעות.

כך נראה הדבר כשיש לב אחד וחילוק דעות. הלב האחד מועיל לקבל את התועלת שבחילוק הדעות. מה שאין כן כשיש פירוד לבבות, כי אז נעשה חילוק הדעות סיבה להעמקת השנאה.

...תמיד אתה מחויב לומר הפוך ממני... תמיד אני רוצה להמשיך הלאה ואתה

שכל אחד מתאמץ לרשום שאלות על הדף בשביל לבחון את חברו, כי בסופו של דבר כל אחד חושב אחרת ולא מה שישאל זה, ישאל זה.

אחרי רבים להטות

מהאי טעמא אמרה תורה "אחרי רבים להטות" ומזה למדו שהולכים בפסק אחר רוב דעות. כי כאשר י"ב דעות שונות הגיעו בנידון זה למסקנא אחת כנגד י"א בלבד שהגיעו למסקנא הפוכה, יש למסקנתם כח גדול לברר האמת על פיה, כי ככל שהדעות מרובות יותר, נקל יותר להגיע אל האמת.

ובכן, למדנו עד כאן שהמציאות שכל אחד חושב אחרת מן האחרים היא קיום הבריאה. כך יכולים להרוויח ממון, כך יכולים להטמין אוצרות, כך יש מה לחדש, כך אפשר לשמוע מעשה שהיה ממאה בני אדם וכל פעם לשמוע אותו ממבט אחר. ובנוסף לכל זה למדנו שהצד שכנגד תמיד מחזק את הצד הראשון ובכך מועיל להגיע לביורר האמת.

בין אוהב לאויב

וכעת נבוא אל החלק השני, והוא להזהר מלהגיע על ידי כן לפירוד לבבות. עלינו להבין שהזהירות מלהגיע לפירוד לבבות משלימה את התועלת שבחילוקי הדעות (ולא כפי שסבורים בני אדם שהם שני דברים שונים שאינם קשורים זה לזה), כי רק כשאין פירוד לבבות, אפשר להשיג את התועלת שבחילוקי הדעות.

ולמשל, כששנים חולקים בהבנת דברי התוספות. אם הם אוהבים זה את זה, הרי שניהם חותרים להגיע ליעד אחד, והוא

רוצה לחזור אחורה...

מוריד מסך של ברזל בינו לבין חברו שלא לשמוע כלל את דעתו. לא, לא, הבה ואשמע את דעתו, אולי יתברר שהצדק אתו ואז תהיה לי תועלת גדולה מכך.

בני אל תלך בדרך אתם

וכן הוא הדבר ממש בין אב לבן. אמת נכון הדבר שבנך עדיין צעיר ברוחו ועושה מעשי שטות וגורם לך עגמת נפש ועובר על מצות כיבוד אב בכל רגע, אמת נכון הדבר שצריך לחנכו ולהעמידו על מקומו, אבל אתה מצדך, עליך להבין שהקב"ה נתן לך כעת מתנה נפלאה, כשהעמיד לך אחד (במקרה הוא בנך) אשר יחלוק על דעתך. נסה לבדוק עם עצמך שמא יש איזה צדק בדבריו. אל תגיד לו שהוא צודק, אבל קח בחשבון שיתכן שההרגשות שיש לו הן הרגשות אמיתיות. כשתעבור לצדו ותקח בחשבון את תכונות הנפש שלו ואת ההסתכלות שלו העולם ואת הנסיונות שלו, תוכל להתבונן שמא יש שמץ של צדק בדעתו, והתבוננות זו תגרום להסיר פירוד לבבות ביניכם.

הן פעמים הרבה נוצר פירוד לבבות בין האב והבן, משום שהאב רוצה לחנכו באופן אחד והבן אינו מעוניין בכך, והאב בטוח שהוא ילד קטן ואינו עושה שום דבריו על-פי שכל, והוא מזדעק בכל עת: מה אתה עושה? לאן אתה הולך? הלא אתה מחריב את חייו! אין שום מהלך במה שאתה עושה... זה גורם לעגמת נפש, והעגמת נפש גורמת לפירוד לבבות.

אמנם כאשר יעצור האב להתבונן, הקב"ה זימן לי דעות אחרות, ובוודאי זה מתנה גדולה בעבורי. אין זה אומר שפלוגי

אינך מבין את התועלת שבחילוקי הדעות, ולכן אתה סבור שפלוגי עומד לך בדרכך, וכיון שהוא עומד בדרכך, השנאה כלפיו מתחזקת.

נמצא שהוא גלגל החוזר כאשר האחד מאפשר את קיומו של השני. כשאין האדם מבין את המתנה שבחילוק הדעות, גורם חילוק הדעות לפירוד לבבות. שהרי כך הוא אומר: אני בטוח בצדקת דעתי, ואם פלוגי חושב אחרת, סימן הוא שאינו בר דעת...

הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות

וכעין זה הוא בדיני ממונות, ראובן בא לדין עם שמעון, סבור הוא שהצדק אתו. אם יפתח את אהבת האמת ויבין שגם כאן חילוק הדעות הוא מתנת הא-ל, יצליח להוציא מזה תועלת נפלאה. הוא יעצור ויאמר: הבה ואשמע את הצד השני, אולי אראה שאיני צודק...

הוא נהנה מזה, וכי רוצה אני לחיות כל חיי בשקר והעיקר להרוויח קצת כסף?! האדם מפתח קרבת אלוקים נפלאה כשהוא זוכה לראות את האמת, ואז הוא יכול לוותר בעניינים שבממון ולהנות כשמגלה שפלוגי העמידו על האמת והצילו משקר וגניבה.

האדם יכול לחיות אלף שנים ולא יגלה דבר זה שמה שפלוגי נחלק עליו היה בשבילו מתנה גדולה, שהרי בלעדיו הייתי חי כל ימי כמושחת, כי בטוח הייתי שהצדק אתי ושמותר לי לקחת כסף עבור כך ולא הייתי צריך להודיע לו. אם פלוגי אומר הפוך ממני, הבה ואטה אוזן. בדרך כלל, אין האדם רוצה לשמוע בכלל את הצד השני, כי הוא חושש שהוא עלול להפסיד כסף, ועל כן הוא

שיחפש האדם לשמוע דעות עקומות של המעוותים את התורה ר"ל או להסתכל בספרים מפוקפקים כדי לשמוע דעות שונות ולהשתלם על ידם, שהרי כבר הזהירנו חז"ל על כך באמרם "שאני מינות דמשכה", ונמצא שבמקום להוציא מזה תועלת, רק יתבלבל מחמת כן וירד ממדרגותיו.

ורק צדיקים גדולים היו מסוגלים לכך, כגון התנא רבי מאיר שלמד מאלישע בן אבויה בקיימו בעצמו תוכו אכל קליפתו זרק. וכבר הביא בענין זה בספה"ק 'בית אהרן' בשם הרה"ק הרבי ר' זושא זיע"א על מאמר התנא (אבות פ"ה מ"כ) "עז פנים לגיהנם ובושת פנים לגן עדן", עז פנים בקדושה, מי שכוחו תקיף וחזק בקדושה – לגהינום, הוא יכול להכנס לגהינום, הוא יכול לשקוע בשווקים וברחובות ולשמוע דעות אחרות ולא ייכשל. אבל בושת פנים בקדושה, מי שאין כוחו חזק דיו בקדושה – לגן עדן, יעשה טובה לעצמו ויישאר ספון בבתי כנסיות ובתי מדרשות.

ובכן, מפירושו של הרבי ר' זושא אנו למדים שבעצם היסוד נכון גם גבי אותן דעות עקומות, שאף הן מתנה נפלאה הן במהותן, אלא שאינן בשבילנו כי הפסד יהיה צורב, ולכן אנו מצוויים להזהר של לדבר עם כל אחד ושלא לשמוע כל דבר.

אבל הכוונה היא לדעות בלי סוף שאינן נגועות במינות. אם אתה נחלק עם אחד בעניינים שבממון, או אם אתה מתווכח בבית אם לעזור או לא לעזור, או אם אתה יושב בבית המדרש ומתווכח עם החברותא בפירוש הסוגיא, על זה אנו אומרים שעליך להבין שהדעות השונות משלך, אפילו על צד שהן עקומות, יכולות לגרום לך להפסיק

צודק, ואין זה אומר שאני איני צודק, אבל זה אומר שקיבלתי מתנה נפלאה, כי מתוך כך אצטרך ללבן את הדברים מחדש ולבחון אותן לראות שמא הוא צודק במשהו.

בדרך כלל כשהאדם נמצא בלהט הוויכוח, הוא בטוח שיש רק שני צדדים, או אני צודק לגמרי או הוא צודק לגמרי. ובדרך כלל אינו כן, אלא עכ"פ בפרט אחד פלוני צודק, רק שאתה אינך מוכן לראות זאת כי אתה חושב את דעת חבריך כדעה מעוותת מיסודה ואתה ממאן לקבל אפילו חלק ממנה, ומזה אתה בא לידי טענה למה הוא עדיין מחזיק בדעתו ומטענה זו אתה בא לידי פירוד לבבות.

ואין שום תועלת בכך, ולהיפך, לו היה האב מסיר את פירוד הלבבות שבינו לבין בנו, היה יכול לפעול הרבה יותר. אבל דעותיהם אינן שוות, והאב חושב: קם לו דור חדש שחושב שהוא חכם יותר מכולם...

אין הכי נמי, עצה צריך ליטול מן הזקנים, אבל הזקנים מצד עבודת ה' שלהם, צריכים להבין שיש בזה מתנה, ומתוך כך ללמד את עצמם לחשוב אחרת ולשקול דעות אחרות.

וכן הוא לגבי איש ואשה, הקב"ה בנה אותם לכתחילה שיהיו להם תכונות שונות ודעות שונות, כי זה השלימות, שיוכרח להבין את הדעה השניה, ויוכרח להתאמץ לחשוב על כיוון אחר.

אפילו הדעה העקומה משלמת את

האדם

סוף דבר, על האדם להבין שאפילו הדעה העקומה ביותר משלימה אותו. ואולם כאן צריך להעיר שבוודאי אין הכוונה

אלוקים חיים, כי שתי הדעות משלימות זו את זו להגיע אל אמיתה של תורה.

האדם נפעל כפי פעולותיו

להשלמת הדברים נביא דבר נפלא מהספר "דברי יואל" (פרשת וישב): החובת הלבבות כתב (שער אהבת ה') שהאדם מחויב למסור את נפשו לגמרי להשי"ת ולא לחשוב על עצמו כלום, וכתב שמצד הטבע אין האדם יכול להתנתק לגמרי מהנגיעות האישיות, ורק צדיקים אמיתיים לגודל עבודתם, מקבלים מתנה מאתו יתברך שלא יחשבו כלל על עצמם כי אם על השי"ת.

ובענין מצות ואהבת לרעך כמוך, מצאנו להרמב"ן ששאל איך יתכן לצוות על האדם שיאהב את רעהו כפי שהוא אוהב את עצמו והרי אינו אוהב, וכתב שעל האדם לעשות פעולות המביאות לידי אהבה, ולמשל, כשנודמן לאדם ענין ממוני, יתנהג עם של חברו כאילו היה שלו. והאמת שכך הוא מבואר בספר החינוך על מצות ואהבת לרעך כמוך, שכתב בביאורה: כלל הכל הוא שיתנהג האדם עם חברו כמו שיתנהג עם עצמו, לשמור ממונו ולהרחיק ממנו כל נזק. והנה במושכל ראשון נראה שדברי הרמב"ן אינם עולים בקנה אחד עם דברי החובת הלבבות, כי מדברי החובת הלבבות משמע שעל האדם למסור את עצמו לגמרי להשי"ת עד שלא יחשוב כלל על עצמו. אולם הגה"ק מסאטמאר זיע"א מבאר שאין בדבריהם כל סתירה, אלא אדרבא, דברי הרמב"ן משלימים את דברי החובת הלבבות. מה שהאדם מצווה לעשות, הוא לשמור על ממונו של חברו כאילו היה שלו, זאת למרות שאינו מרגיש אהבה אליו בלבד,

לחיות בשקר, וממילא לא יהיה לך פירוד לבבות.

זהו היסוד, שתזכור שהקב"ה סיבב אותך בחברים שאין דעותיהם שוות לשלך, ובאשה שאין דעתה שווה לשלך, ובכנים שאין דעותיהם שוות לשלך, והכל כדי שתצטרך להתמודד עם אותן דעות ואז תוכל להגיע אל האמת. וכיון שתשכיל זאת ותבחר לחתור אל האמת, לא תבוא לידי פירוד לבבות.

הסח בין תפילין של יד לתפילין של ראש

זהו תפילין של יד ותפילין של ראש, בתפילין של יד שהם כנגד הלב הפרשיות מחוברות זו לזו, ובתפילין של ראש שהם כנגד המח, הפרשיות חלוקות זו מזו. הלב מאחד והדעות חלוקות. ואפשר שאף זה מרומז במה שאמרו "הסח בין תפילין של יד לתפילין של ראש חוזר מעורכי המלחמה", כי המפריד בין הלב האחד לדעות החלוקות אינו יכול לערוך מלחמת היצר. רק כשמחולקים בדעות מתוך אהבה ורעות, יכולים להלחם עם הסטרא אחרא. ועוד אפשר לענין האמור שאין הכוונה לדעות של מינות, שאף זה מרומז בכך, שהרי בתפילין אנו עסוקים שכל הפרשיות קדושות וטהורות, ובדומה לזה מחלוקת בין רש"י ותוספות, וכן הלאה.

הן כך הוא תמיד בבירור אמיתות התורה, כשלומדים רשב"א ורואים את קושייתו על דברי התוספות, או אז מבינים את דברי התוספות. וכן הוא בש"ס, מתוך דברי רבנן מבינים מה סבר רבי יהודה, וכן הלאה. וזהו מה שאמרו אלו ואלו דברי

את חברו כמותו, וכפי שאמרה תורה ואהבת לרעך כמוך, מכל מקום העצה המעשית בשביל ההתחלה היא שלא לעשות לחברו מה שלא היה עושה לעצמו, לא יגנוב אותו, לא יאנה אותו, לא יזלזל בכבודו וכן הלאה. וכל שיפעל האדם באופן זה, להכנס לנעליו של זולתו ומצד אחד לא לעשות לו את מה שלא היה רוצה שיעשו לו, ומצד שני לעשות לו את מה שהוא היה רוצה שיעשו לו, אזי ואהבת לרעך כמוך אני ה', הקב"ה מבטיח לו שהוא יעזור לו להגיע לואהבת לרעך כמוך הגם שאינו במציאות על-פי הטבע.

ועל ידי כן יקבל מתנה מן השמים שתתחזק בלבו האהבה כלפי חברו כאילו היה זה הוא עצמו מה שאינו בדרך הטבע שיהיה כן כלל. זהו הדבר המעשי שעל האדם לעשות בתחילת דרכו, לא לעשות לחברו מה שלא היה עושה לעצמו, לא לזלזל בממונו כפי שלא היה מזלזל בממונו שלו. ולכן אמר הלל לאותו גוי שבא להתגייר מה דעלך סני לא תעביד לחברך. לא אמר לו אהוב את חברך כמוך, כי אילו היה אומר לו כן, יתכן שלא היה מבין כלל מה הוא אומר לו, ועוד יתכן שירמה את עצמו לומר שהוא אוהב אותו. ואם אמנם המטרה היא להגיע לאהוב

לע"נ האה"ח חנה רבקה בת הרה"ג ר' יצחק ע"ה הנר"מ חוה, נדבת משפחת גליק הי"ו

נלמד לזכות החתן אהרן אליעזר בן שיינדל רייזל והכלה הענא רחל בת מלכה, נדבת אביה הר"ר אלישע גאטדינער הי"ו

יום שלישי פרשת בהעלותך – י"ד סיון ה'תשפ"א חילוקי דעות מתוך אהבת האמת

שהעיקר בכרכות שמו"ע אינו הבקשה שבכל ברכה וברכה, אלא העיקר הוא ההודאה שאנו בעצמנו איננו יכולים להשיג את צרכינו, כגון רפואה, פרנסה, דעת וכו' ורק הקב"ה יכול ליתן לנו. ואמנם ביותר מגלים דבר זה בברכת הדעת: "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה". אין הדבר תלוי בנו כלל, אין בידינו לעשות שום השתדלות שבביל לקבל דעת, ולכן אנו מבקשים מתנת חנים "וחננו מאתך דעה בינה והשכל".

ואפשר שהסיבה שמבטאים זאת במפורש דווקא בברכה זו, כי בזה אנו נוטים לטעות. כשהאדם נצרך לפרנסה, אם הוא רק פוקח את עיניו, מיד הוא רואה שהוא נצרך לישועת ה' על כל צעד ושעל. מה שאין כן בענין השכל היות שהוא שוכן בפנים במוח ומשתמש בו בכל עת, הוא עלול לטעות ולחשוב שמשלו הוא. לכן הוא צריך להזכיר לעצמו "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה".

זהו כשם שפרצופיהן אינן שווין כך דעותיהן אינן שוות. מה יש לך עם הדעת שלך? הלא ככלי מת אתה, ואם חכמת, הרי זה רק משום שהקב"ה גזר שתעבור החכמה דרך מוחך. וכל אחד ואחד זכה לכן, ולכן אמרו איזהו חכם הלומד מכל אדם.

לימודים רבים עיכוכ אחד

עוד סיפר לי יהודי: מעשה בשנים

צינורות שונים לחכמה העליונה

פירוש חדש שמענו למאמר חז"ל "כשם שפרצופיהן אינן שווים כך אין דעותיהן אינן שוות". כפי שהאדם מבין שפרצופו ניתן לו מן השמים ואין הוא פחות מחברו בגלל שיש לו פרצוף אחר, כך עליו להבין שמהלך המחשבה שלו אינו קשור אליו כלל, אלא הקב"ה נתנו לו במתנה, ואף הוא נתן מהלך מחשבה שונה לחברו, כך שמהלך המחשבה של חברו הוא אמת באותה מידה שמהלך המחשבה שלו אמת.

בדרך כלל האדם מחובר מאוד לדעתו ומשוכנע בצדקתה, וזה מה שגורם לו שלא יוכל לקבל דעתו של חברו ויראה אותה כדעה מעוותת. ולמען האמת, כל המחשבות המתעוררות ברעיונו, הלא ממתנת ה' הן, והוא רק צינור לחכמתו, ואם כן אף כשמתעוררות מחשבות ברעיונו של חברו, יבין שהן ממתנת ה', ואף הוא צינור לחכמה העליונה.

אמור מעתה: ככל שהאדם מתרגל להפריד בין הדעה לאדם, כך נקל לו לברר את האמת, מאחר שהוא רואה את כל הדעות מאוחדות.

אתה חונן לאדם דעת

הנה שמעתי פעם מאיש חשוב

שעליו להבין שמתנה נפלאה היא מה שיש דעות שונות משלו, כעת נתבאר שהוא צריך לעוד שנים: א. שתהיה לו תשוקה חזקה להגיע אל האמת. ב. שיבין שהוא עצמו קרוב בכל עת לטעות.

ראו נא מה שהעיד על עצמו מרן ה'חזון איש' זצ"ל (קובץ אגרות מאת החזון"א סי' יט): "אני נכון לקבל מכל אדם ואני קל לומר טעיתי ואני שמח בזה באור האמת". עוד כתב (שם סי' עט): "רוצה אני לקבל האמת מכל אדם, ואין דרכי להחזיק, רק להקשיב, כי ידעתי כי האדם כולו שגיאה".

אכן כן, היודע ומכיר בזאת, אומר לעצמו: היות שכולי שגיאה, רצוני להיעזר כדי להגיע אל האמת, והדרך להיעזר היא להקשיב בכל עת לאחרים.

ה'חזון איש' לאחר שגמר ללמוד דיבור בתוספות מאות פעמים ולכתוב עליו חידושים עמוקים, היה עדיין סקרן לשמוע איך בחור בן י"ג לומד אותו. איזהו חכם הלומד מכל אדם, אולי אמצא איזה 'קנייטש' חדש, שהרי התורה כל פעם שאתה מממש בה אתה מוצא בה טעם.

עוד כתב ה'חזון איש' (סי' קצד): "אני מלא טעויות תמיד, פעם בסברא פעם בגמרא". ועוד כתב: "וכי זה לא שכיח שאון יחזור מהוראתו?! והלא קדוש מרן [ה'בית יוסף] וכל החכמים כל מגמתם למען הדין והאמת".

כן אמר פעם ה'חזון איש' להגה"ח רבי אלעזר בריזל זצ"ל³ כשלא השתווה עמו בפסק הלכה: מיר האלטן אנדערשט, די תורה

שלמדו בחברותא במשך חמש שנים, ובתומם – ביקש אחד מהם להתיר את החבילה, ונימוקו בפיו שזה חמש שנים שלומדים רק ענין אחד ומעתה הוא רוצה להרחיב את אפיקיו בעניינים אחרים. התפלא חברו למשמע דבריו: הלא למדנו כמה וכמה מסכתות וכן למדנו שולחן ערוך, ואיך תאמר שלמדנו רק ענין אחד? השיב לו השני: אמנם למדנו כמה מיני לימודים, אבל כל עיסוקנו במשך כל אותן חמש שנים לא היה אלא – הצדק אתי או אתך? עם כל שורה שאנו לומדים, זה מה שמעסיק אותנו. אין לי כבר כח לזה...

כמה אמת יש בדבר! מאחר שהאדם מתחבר לדעתו, הוא משוכנע שהיא הצודקת, וממילא אינו מבקש לשמוע ולהבין את דעת חברו, ואז הוא מביא ראיות דחוקות ליישב את דעתו ואינו מגיע אל האמת.

אכן ראוי לו לאדם שינהג כמנהג בית הלל, להקדים את דעת חברו לפניו, כי כך יקל לו לשמוע את דעת חברו ולהבינה, היות שלא אמר עדיין את דעתו. מה שאין כן אם יקדים את דעתו לפני דעת חברו, כי אז לא יהיה מסוגל לשמוע את דעת חברו מאחר שכבר שוכנע שדעתו היא הצודקת. ולכן נפסקה הלכה כשיטת בית הלל, כי השומע את שני הצדדים ומגיע לידי הכרעה, יש בכך בירור נפלא של האמת. מה שאין כן אם אינו שומע את דעת חברו ומחזיק רק בדעת עצמו...

קבל האמת ממי שאמר

ובכן, על מנת שיוכל האדם להגיע אל האמת, חוץ ממה שנתבאר בשיעור הקודם

³ יאה"צ שלו ב"ד סיון.

חפניים קדושה. הם מבינים שהתמורה שוה את המחיר.

והאמת שכולם בלי יוצא מן הכלל נוהגים כן, אלא שלכל אחד יש משקל אחר, יש מי שמפזר ממונו בשביל מזון, ויש מי שמצמצם במזון ומשלם הון עתק בשביל ביגוד חדש לכל המשפחה, וכולם תמהים הלא נצרך ידוע הוא ונוהג לצמצם במזונו, ועומד בתור לקבל קמחא דפסחא... אכן כולם, אפילו הקמצן הגדול ביותר שאי אפשר להוציא ממנו פרוטה, כשמגיע לאותו דבר שהוא הנקודה הרגישה שלו, יהיה מוכן לשלם כמה שיתבקש (אלא שכדרך כלל יש לקמצן רשימה ארוכה של דברים שלא אכפת לו מהם. לא אכפת לו שבניו לבושים בצורה מוזנחת, לא אכפת לו שאשתו מתהלכת מרת נפש. בשבילו הכסף יותר חשוב).

כשיכיר האדם את הערך האמיתי של האמת, יהיה מוכן לשלם עליו הרבה מאוד. הוא יהיה מוכן לשלם עליה בזיונות (שלמען האמת אינם בזיונות אלא קושי), הוא יהיה מוכן לשלם עליה הכל מתוך הכרה שכאשר יגיע אל האמת יזכה לעולם הזה ולעולם הבא, ואם לא יגיע אל האמת, הוא עצמו יסבול מכך.

האמת והשלום אהבו

דוגמא לדבר: ראובן נלחם עם המלמד של בנו מפני שלדעתו פגע בבנו והרס את נפשו ואסור לו להמשיך לשמש כמלמד דרדקי, וכן שמע מאבות אחרים שהרס את נפשות בניהם, וכעת הוא פועל ללא הרף שיפטרם ממשרתו.

אם אוהב אמת הוא, עליו לעשות 'בירור האמת' שהרי יש גם את הצד של

איז דאך שווה לכל נפש [אני סובר אחרת, התורה הלא שווה לכל נפש]...

הנה יש בזה לימוד נפלא, כי הגם שנתבאר שעל האדם להקשיב לדעה שונה, אין זה שיהיה עליו לוותר על דעתו האישית, והרי יתכן שלאחר שישמע את הדעה האחרת, יגיע למסקנא שהצדק עם דעתו.

כך היו נוהגים חכמי הדורות, להקשיב לדעה השניה, ואז לשקול בפלס איזוהי הדעה הנכונה, ואלו שנתעדנה נפשם, יכולים היו להביץ מדברי בן שיחם שהוא מדבר מתוך נגיעות ולא היו נבהלים ממנו, ואמנם אעפ"כ היו מקשיבים ולאחר מכן מגיעים אל מסקנתם. עכ"פ מי שמוכן לשמוע, זוכה לחכמה הרבה, כי הוא יונק ממקור החכמה.

האמת שווה את המחיר

נקודת הדברים היא, שעל האדם לְפַתַּח אהבה גדולה אל האמת. כשאנו שומעים על צדיקים שעבדו כל ימיהם על מידת האמת, יש ואנו סבורים שהכוונה שלא להוציא שקר מן הפה, אך באמת הוא הרבה יותר מזה, והוא נוגע לכל דבר שבאים ללבן כגון גמרא, הלכה והשקפה, ואפילו ענייני דעלמא. על האדם לפתח בלבו תשוקה גדולה כל-כך להגיע אל האמת, עד שיהיה לו כדאי להקריב את כבודו ואת זמנו מתוך הבנה שהוא מקבל תמורתם דבר ששוה הרבה יותר מהם. הן רואים שאנשים משלמים היום כמה אלפי דולר כדי לנפוש כמה ימים, וכל כך למה? מפני שעשו חשבון שהדבר שוה להם בשביל נפשם ונפש בני ביתם.

וכן אנו רואים באלו שנוסעים לרבים ליו"ט, הלא הם מוכנים לשלם טבין ותקילין, ובלבד שיזכו לשהות אצל רבם ולקבל מלוא

וכשימצא לאחר זמן שבני מעיו מתהפכים ואינו יכול לישון בלילה מפני שהסתבך עם אנשים, יבין שזה תוצאה מהתרחקותו מדרך התורה. וכן הוא מבואר בפירוש המשניות להרמב"ם ריש פאה, שהעיקר מה שסובלים בזה העולם, הוא מעניינים שבין אדם לחברו, דהיינו מה שהאדם גורם עוול לפלוני.

האדם טוען: הלא מחויב אני לעשות זאת, שהרי נאמר עם עיקש תתפתל... יתכן, אבל עזבת את התשוקה לברר את האמת.

וכאמור, אתה יכול להחזיק בדעתך, ואפילו לומר אותה למי שצריך לומר אותה באופן שיצא מזה תועלת (כי בלאו הכי הוא אסור, כמו שאמרו גבי טוביה חטא זיגוד מנגיד), אבל תזכור להוסיף תמיד: זהו הצד שלי, יתכן שיש עוד צד לתמונה, אבל בעיני הוא נראה כך...

שכר השקר כנגד הפסדו

דוגמא נוספת: התעורר ספק בהלכות שבת. נעמד יהודי בעל ידיעות ופוסק את פסקו: מותר, אין בזה שום שאלה. כעת יש לו בעיה, כי אמר זאת בקרב עשרה אנשים וכבר פעלו על פיו. מאחל הוא לעצמו שאין "פסקי תשובות" בבית המדרש ושלא יהיה מי שיוכיח לו שטעה. ואם בסוף יש מי שמראה לו שהדבר אסור, כל שימצא כתוב לאחר רשימת האוסרים "אולם עיין בספר פלוני שיש חכם אחד שאמר שבאופן מסוים יש מקום להקל במקום צורך", יצהלו פניו ויראה לכולם שצדק בפסיקתו.

אדם כזה בעצם אמר כך: יש לי עכשיו בעיה קשה עם האמת. עשה לי טובה ושים אותה בצד כרגע, כי לי חשוב יותר להוכיח עכשיו שאינני טיפש ושאיני יודע מה אני

המלמד, ויתכן שמה שהבן מספר אינו משקף את המציאות. למרות כאבו החזק, עליו להבין שרק הקב"ה יודע את האמת ושעליו לפעול להגיע אליה.

כך הוא בכל ויכוח מעין זה. בדרך כלל האדם בטוח שהוא צודק. הרי זה ברור כשמש בצהריים, אין אפילו שני צדדים. לא, לא, אינך יכול להיות בטוח במאה אחוז שהצדק אתך. אמנם יכול להיות שיש הרבה ראיות לכך שאתה צודק בהרגשתך, ואכן מותר לך להרגיש כך, אבל אינך יכול לקבוע מסמרות שהצדק אתך, שהרי אתה נגוע ואתה רחוק מן האמת.

האדם מתהלך עם הרגש שאילו היה פלוני מתקן את מידותיו, לא היה מזיק אותו כפי שהזיקו. הוא מתהלך עם הרגש שהחובה מוטלת עליו למנוע מקרים כאלה בעתיד, ובשל כך הוא מחויב לפעול בשביל סילוק המלמד מתפקידו. לאדם יש הרגשים, והם הרגשים אמיתיים, אבל הוא מחויב להשליט את המוח על הלב. מי אומר שזהו האמת? מחמת ההרגשים שיש לו אין הוא מעוניין בכלל לדעת את כל האמת.

...אני משוכנע שמה שאני מרגיש הוא האמת, אני משוכנע שאני יודע את כל האמת, אני מכיר את המלמד היטב, ולא רק אותו, אלא גם את אביו ואת אבי אביו, יש לי כבר מספיק סיפורים עליו, ועל כן אני הולך לקיים יקוב הדין את ההר...

עוד לפני שמתעוררים אצלו כל ההרגשים האלה, עליו לדעת שרק אם ייצמד לדרך התורה, והיא – לברר את האמת המוחלטת, רק אז יצליח, כי יש רק דרך אחת שעובדת, והיא דרך התורה. ברגע שהאדם סוטה מדרך זו, הוא מתחיל לסבך את עצמו,

שהוא מתבייש להשתדך עם פלוני. אם אוהב אמת הוא, יאמר לעצמו: אם אבחר בהצעה השניה, ספק אם ארוויח כאן ועכשיו, ואם ארוויח, יהיה זה מעט מאוד. עדיף לי לבחור בהצעה הראשונה למרות הבושה שבדבר, והעיקר שבתי תחיה כל שנותיה בנעימים...

הנה דוגמא זו, היא דוגמא מעשית, אבל באמת הדבר צריך להתחיל מן המחשבה. על האדם להתרגל לומר לעצמו במחשבתו: רצוני לדעת את האמת. לא מפני שהיית זה שתמיד עורר בנושא זה, לכן אצטרך להמשיך ללכת עם השקר...

ראו נא כמה פעמים יש באדם שבצעירותו התנהג בסכלות וצחק על פלוני ועל חסרונותיו, כגון על יועץ שרבים נהרו אליו, והנה הגיע יום והוא עצמו נצרך להגיע לעזרתו, ועכשיו הוא שרוי במצוקה, כי בושה גדולה היא ללכת אליו. האמת היא, שפלוני יכול לעזור לו ליצא ממצוקתו. ומהו השקר? לא, פלוני אין לו מה להוסיף לי. מה הוא כבר יכול לומר לי? מה שהוא יכול לחשוב, אף אני יכול. אין לי שום סיבה ללכת אליו...

עוד לפני שהאדם נוקט בפעולה, עליו לעורר בלבו התשוקה לדעת את האמת. אולי תמיד טעייתי... מדוע צחקתי עליו? אולי זה נבע מקנאה, אולי זה הגיע ממה שהרגשת ריקן בפנים וביקשתי להתמלאות על ידי שצחקתי על אנשים...

הפחד מלהגיע אל האמת

וכך הוא בהשקפה. יש לאדם דרך קדושה ויש לו רבי ומורה דרך שאליו הוא נכנע, אך כך היא דרכו של יצר הרע, כאשר רואה שאינו יכול לו כי הוא נכנע לרבו והולך

מדבר. הוא חושב שהוא הולך להרוויח מזה, ולמען האמת הוא רק הולך להפסיד מזה. הוא יפסיד כי בגללו יולזלו בהלכות שבת, הוא יפסיד כי הגורם לחילול שבת נענש בזה ובבא, הוא יפסיד כי מי שאומר שקר בורא מלאך של שקר, והמלאך יעזור לו מעתה ללכת עקלתון. ובכלל, הלא המון העם יבינו שהוא אומר מה שאומר רק מפני שהוא מוכרח לומר כך ויהיה בעיניהם כמהתל. ומאידך, אם יודה תיכף ומיד לומר טעיתי, הגם שתהיה לו בושה לרגע אחד, יכירו כולם שהאמת נר לרגליו ויוסיפו לכבדו יותר מבראשונה. יבין האדם שהאמת היא טוב ערב ומועיל וממילא ישתוקק להשיגה, וכפי שכתב האוה"ח הק' (פרשת ואתחנן) שהאדם נמשך אחר הטוב הערב והמועיל.

וכן הוא לענין דברים שבהשקפה, יש לו לאדם דעה מסוימת, הוא רוצה שבנותיו יהיו לבושות באופן מסוים. הדברים ברורים שרצונו שילכו בדרך המסורה וכו', אבל לפעמים הוא מוותר על התשוקה להגיע אל האמת ונועל את עצמו בצד שלו. שמע נא את הצד השני, הקשב לו ורק אחר כך תכריע.

על האדם לשנן לעצמו שאם יסטה מן האמת, הגם שיתכן שירוויח מחמת כן כאן ועכשיו, יהיה זה רק רווח מועט, ולאחר זמן זה יפגע בו קשות, ומתוך כך יפתח תשוקה לאהוב את האמת.

שקר אין לו רגליים

נביא עכשיו דוגמא יותר ברורה לדבר: מונחות לו לאדם על שולחנו שתי הצעות של שידוכים עבור בתו. הוא יודע היטב על אחת מן ההצעות שהיא מתאימה יותר לבתו, אבל הוא מעדיף ללכת על ההצעה השניה משום

אכן כשהאדם מפתח תשוקה בלבו להגיע אל האמת, הוא מתרגל להטות אזניו כאפרכסת לשמוע מכל אדם תוך כדי תפילה להשי"ת שיורהו את האמת. וכבר אמר הבעש"ט הק' שכאשר האדם שומע איזה דיבור יהיה ממי שיהיה, מן השמים דיברו עמו.

טובים השנים מן האחד

הרה"ק רבי דובער הארמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א אמר לאחד שהיה אצלו ביחידות: כשאתה לומד ענייני עבודה עם חבר, אור התורה מאיר בך פי כמה וכמה מכפי שאתה לומד בעצמך (וכבר דרשו חז"ל על הלומד לבדו הפסוק חרב אל הבדים ונואלו, כי מאחר שאינו שומע מאחרים מה עליו לתקן, הוא נשאר בטפשותו). ואמר כך: **כששנים לומדים יחד, יש שתי נפש אלוקית השולטות על נפש בהמית אחת.**

וכתב ב"רשימת דברים" הביאור בזה, כי נפש הבהמית של ראובן אינה מסתרת את אור החכמה מנפש האלוקית של שמעון. מה שאין כן נפש האלוקית של ראובן שהיא כן מאירה על נפש האלוקית של שמעון, וכן להיפך. כששנים לומדים ביחד, אור החכמה של האחד משפיע על השני, ונמצא נעשה אור הגדול הכלול משניהם יחד. מי לא נתן לאור החכמה של ראובן לשלוט עליו? הוי אומר: נפשו הבהמית, דהיינו הנגיעות האישיות. אבל כשהוא לומד עם שמעון ושומע ממנו, נעשו שנים כנגד אחד, וממילא יש להם כח להוציא את האמת לאור.

בדרך הסלולה, הוא גורם לו לפרש כל מיני דברים השייכים לאותה דרך באופן מעוות וכך הוא תופס אותו ברשתו להגיע לעבירות חמורות ר"ל.

והאדם שרוי בפחד גדול לצאת לברר את האמת. אמנם אתה צריך להיות אדוק בדרך זו ולא לזוז ממנה כמלא נימה, אבל מי אומר, אולי אותו דבר שאתה משקיע בו ומנפנף בו מבוקר ועד ערב, אולי לא אליו נתכוונו סוללי הדרך, אולי טמון באותו דבר סכנה גדולה ביראת שמים...

בלי זיינו של היצר הרע

דוגמא רחוקה (כדי שלא יעלו על הדעת שאנו מתכוונים לאנשים מסוימים): במקום שנהגו לנסוע אל הצדיק לקראת שבת וחג ויומי דפגרא, ודיברו על גודל מעלת הנסיעה לצדיק להועיל לאדם להגיע לפסגות גבוהות. אולי כדאי שתסתכל אחורה ותראה שבדרךך אל הצדיק דרכת על אשתך ועל בני ביתך, ונמצא שבמקום להועיל לנפשך, השחתת אותה...

הבה נאמר את האמת! בכל דרך סלולה יש בלי סוף נסיונות מעין אלה, ומי מפריע לאדם לחיות חיים על-פי תורה, חיים שיהיו טובים לו ולמשפחתו ולכל הסובבים אותו? הלא זה הפחד שיש לו מלברר את האמת. אין הוא רוצה לדעת את האמת, כי הוא יודע שיצטרך לשנות ולהודות בפני עצמו: חשבתי עד כה שאני נקרא צדיק גדול בעשותי כך וכך, ועכשיו נודע לי שעברתי בכך על איסור דלא תונו איש את עמיתו, ואחרים כיבדוני לחינם...

הגישה אל עבודת ה' ואל לימוד התורה – במשנת הרה"ק רבי אהרן בהרה"ק רבי אשר מקארלין זיע"א – ה"בית אהרן"

נפתלק לגנוי מרומים ביום טו"ב סיון ה'תרל"ב

(שיעורי "הבינני" נמסרים בבית הכנסת "בית אהרן" בעיה"ק ביתר ת"ו שנקרא על שמו)
כמו חלב ודשן תשבע נפשי ומהו החסד? שפתי ישבחונך, כלומר זה שאני זוכה ליתן לך הודאה ושבח.

חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך

כמו כן דיבר הרבה על גודל הנחיצות להחשיב כל עשייה שעושים, וכך אמר על הפסוק (תהלים קט, נט) "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" (בית אהרן, חנוכה): חשבתי לשון חשיבות, רגלי לשון רגילות. שצריך כל אחד אף שהוא במדרגה פחותה מאוד, להחשיב בעיניו כל דרך וכל פעולה שהוא עושה בעבודת השי"ת, ולהאמין ולידע שכל פעולה באיזו מדרגה היא, פועלת למעלה למעלה, ובזה יוכל לעזוב הרגילות שלו (ההרגלים הרעים) ולתקן הכל. כי כל זמן שאינו חשוב בעיני עצמו, לא יוכל לעזוב את הרגילות שלו ולשוב לדרך הטוב. וזהו 'חשבתי דרכי', שהחשבתי את דרכי. 'ואשיבה רגלי', שבוזה החשבתי את כל הרגילות שלי, 'אל עדותיך'.

יהודי שבוער לדבר מצוה

עובדות לרוב ישנן על רבינו,

אחד מהדברים שה' בית אהרן' היה משריש בקרב המסתופפים בצלו, הוא לעבוד את ה' מתוך שמחה של מצוה. כל הנוהרים אליו בחיי חיותו, באו ללמוד ממנו ולקבל הדרכה איך להתפלל ולקיים מצוות ה' בלהב של חיות ולא כמצות אנשים מלומדה. התפילות אצלו היו ב'ברענ' גדול ובהתפשטות הגשמיות ממש, וכן קיימו אצלו על זה הדרך כל מצוה וכל דבר שבקדושה.

כך אמר פעם לפרש הפסוק (תהלים סג, ו) "כמו חלב ודשן תשבע נפשי ושפתי רננות יהלל פי" (בית אהרן שמחת בית השואבה): "מ'בדארף דיק און פעט ווערן פון איטליכער מצוה באזונדער, מקבל זיין תענוג מיט זיי". כלומר: על האיש הישראלי להשמין מרוב תענוג כמו חלב ודשן, מעצם זה שהוא זוכה לקיים מצוות ולרנן לפני בוראו וליתן לו הלל והודיה.

וכך אמר בשם הרה"ק מנעשכין זיע"א לפרש הפסוק (תהלים שם ד) "כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך" (בית אהרן, פסח): החסד שלך יותר טוב אצלי מהחיים עצמם.

עם עגלתו לחצר ביתו של רבינו והמתין ליציאתו של רבינו. אולם, כיון שראה ר' מיכל את רבינו יוצא מביתו, נפל עליו אימתה ופחד. מיד חמק לו מן העגלה והלך להתחבא בין החסידים.

משראה אחד מהחסידים שבעל העגלה נעלם ואין מי שינהיג את הסוסים, התיישב הוא על מקום בעל העגלה והתחיל להצליף בסוס. אכן היות שחסיד זה לא היה בעל עגלה מומחה, נסע במהירות גדולה, ודילג על כפרים ועיירות. גם כשעלה על גשר אחד מפותל שבעלי העגלה ידעו שצריכים לנסוע עליו לאט, המשיך הוא לנסוע במהירות מופלגת, עד שנשטמו לגלגלי העגלה יחד עם הציר שלהם ממקומם, ורבינו אמר לו שהוא מרגיש שנוסעים במזחלת (שליטן – Sled) ולא בעגלה. אז עצר החסיד את העגלה וירד לראות את הנעשה, והנה ראה כי אין גלגלים לעגלה וכי אי-אפשר להמשיך כך בנסיעה...

בלית ברירה, באשר היה אז באמצע הלילה החשוך ולא היה ניתן להשאיר את הרבי לבדו באמצע הדרך, תפס החסיד בידי רבינו וחזר עמו כברת דרך לחפש את הגלגלים ואת הציר שעליו הם מסתובבים. אחרי חיפוש קצר אכן מצאו את הגלגלים ואת הציר, אך כשניסה החסיד להרכיבם בעגלה, ראה שאינו במציאות לעשותו לבדו, כי צריך שמישהו ירים את העגלה כדי שיוכל להכניס בה את הציר ולאחר מכן לחבר בה את הגלגלים. עמד לו החסיד כך בחוסר אונים באמצע הלילה כשרבו לצדו והסתכל

המספרות כמה החשיב כל עובדא וכל מצוה, וכמה התלהב בעת קיום כל מצוה ומצוה. הלא ידוע ומפורסם שכתב ספר תורה אחד מרישא עד גמירא עם כל הכוונות והיחודים, וארכה לו הכתיבה י"ח שנה. בגמר הכתיבה שאל את הרה"ג רבי מרדכי זקהיים זצ"ל רב ואב"ד פינסק אם יש לו לברך שהחינו על הספר תורה, והורה לו לברך, משנטפלו אליו הלומדים לברר מקור הוראתו⁴, אמר: "לבו של הצדיק בוער למצוה, ולולי הייתי מורה לו כן היה מגיע לכלות הנפש". את ברכת שהחינו בירך רבינו לאחר הגבהת ספר התורה, בהתלהבות ובשאגת ארי כדרכו בקודש, פנה הרב אב"ד לסובבים אותו ואמר: אנו דנינו רק בהלכות הברכה, ברם, ברכה כהלכתה השמיע הרבי! משפנה הרב לצאת מחדרו של ה'בית אהרן' אמר למלווהו: חביבות מצוה יש ללמוד ממנו.

דרך נפלאה היא עבורנו, להחשיב כל מצוה וכל עשייה דקדושה ולעשותן בלהב אש קודש, כי אז מלבד מה שתהיינה המצוות שלימות יותר, עוד נרויח שהן תכלינה ותעקורנה את כל ההרגלים הרעים מקרבנו.

שמחת הצדיק על ההזדמנות לקיים מצוות עזוב תעזוב

עוד נביא סיפור שיתן חיזוק גדול למי שנקלע למצב שבו הוטל עליו איזה ענין של חסד. פעם היה רבינו בעיר דאבראוויץ וממנה היה צריך לעבור לעיר אחרת, הלכו לחפש בשבילו סוס ועגלה, ומצאו יהודי אחד בעל עגלה בשם ר' מיכל. ר' מיכל בא

⁴ עיין שו"ע אורח חיים סימן רכ"ג ב'באר היטב' ס"ק י ושם בשע"ת ס"ק י. וראה בספר 'שדי חמד' ח"ה, מערכת ברכות, טו"ס ב'.

אנה ואנה.

בעל השמועה עומד כנגדו. מקור אזהרה זו הוא בתלמוד ירושלמי (שבת פ"א ה"ב): גידול אמר, כל האומר שמועה מפי אומרה, יהא רואה בעל השמועה כאילו הוא עומד כנגדו. ומה טעמא? אך בצלם יתהלך איש (ההילים לט, ז).

התמיהה הגדולה על מי שאינו רואה את התנא

והנה הצדיקים היו מגיעים למדרגה גדולה מאוד בענין זה, עד שהיו רואים בחוש את בעל השמועה עומד כנגדם, וכלשון הרה"ק רבי אלעזר בן הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א באגרת הקודש שבסוף הספר "נועם אלימלך" בתארו את שגב גדולת הצדיקים: וכשלומדים הגמרא הקדושה, ממש אש אוכלת אותם מגודל אהבה וקדושה, ונפתח להם מעיינות החכמה הן בנגלה והן בנסתר (מבואר כאן כאותה שהארכנו בימים האחרונים, שמעיינות החכמה שבתורה הקדוש נפתחים למי שמתייגע להכין את עצמו קודם לימודו ולומד בקדושה וטהרה ובאהבה ויראה). וכך אמר אאמ"ו [הרבי ר' אלימלך] נ"י ששמע מרבו [המגיד הק' ממעזריטש] ז"ל, ואמר האיש כזה המזכיר התנא ואין רואה אותו, הוא תמיה גדולה עליו.

הוי אומר: הגם שכבר נכתב דבר זה בירושלמי, מכל מקום עד שלא זרח אורו של הבעש"ט הק', לא היו הלומדים מפרשים אותו כדרך עבודה, למרות שמי שלמד תורה לשמה הבין שכך הם פני הדברים. הבעש"ט הק' הוא זה שלימד את תלמידיו שדרך היא בעבודה, וכל-כך השיגו דבר זה, עד שהתפלאו כיצד זה יתכן שישב האדם וילמד

משהבין רבינו שהוא מתבייש לבקש את סיועו, אמר לו בכהאי לישראל: נאר! אפשר האט דער אויבערשטער מיר מזמין גיווען די מצוה (מצות עזוב תעזוב) אז איך זאל איר קענען מקיים זיין. אין מיין שטוב ווער וואלט מיר גיבעטן אז איך זאל אים העלפין. נאר ווען מ'איז אונטער וועגנ'ס האט מיר דער אויבערשטער מזמין גיווען די מצוה אז איך זאל איר קענען מקיים זיין (שוטה! אולי הקב"ה הזמין לי את המצוה, מצות עזוב תעזוב, כדי שאוכל לקיימה, שהרי בהיותי בביתי מי יעז לבקש ממני שאעזור לו).

סבר החסיד וקיבל, הוא הרים את העגלה ורבינו בכבודו ובעצמו הכניס את הציר וחיבר אליהם את הגלגלים...

הא לנו מוסר השכל גדול, למי שנקלע לידו איזה מעשה חסד שלא נעים לו לעשותו. תחת אשר יתמרמר על מצבו, יקום בחיות ויגיל וישמח על שהזמין לו הקב"ה מצוה נדירה זו. חשיבה זו יעורר בלבו חשיבות בקיום המצוה, ועל ידי כן בוודאי יעלה ויתעלה.

יראה כאילו בעל השמועה עומד

כנגדו

בעסקנו בימים האחרונים בענין הגישה הנכונה אל הלימוד, נעסוק היום בכמה יסודות במשנת הרה"ק ה"בית אהרן" זיע"א, שעל ידי קיומם יזכה האדם שקדושת התורה תיכנס בקרבו ושיזכה לכל סגולות התורה.

הנה ידוע מה שהזהירו הצדיקים, שבעת הלימוד יצייר האדם במוחו כאילו

היהודי בעל האכסניה, שגמרא זו ירושה היא מהרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א. גברה תשוקת הגה"ק לקנותה כדי ללמוד בה בקביעות. שאל את בעל האכסניה אם יוכל לקנותה ממנו. אמר לו שיבוא בהזדמנות אחרת וישא ויתן עמו...

בא הגה"ק לאחר זמן שוב אל אותו יהודי לשאול כמה הוא רוצה עבור גמרא זו. השיב האיש: יראה הרבי שאינני זקוק למעות כי ב"ה יש לי כל, אך בזרע של קיימא טרם זכיתי. אם יבטיח לי הרבי בן קיימא, אעניק לו את הגמרא במתנה. אמר לו הגה"ק ברוגזה: למה רימיניתי? אמרת שתשא ותתן עמדי על הגמרא והנה אתה מבקש ממני הבטחות! אמר לו האיש: עם אנשים פשוטים אני נושא ונותן במטבעות ועם אנשים כמלאכים אני נושא ונותן בישועות.

קרא הגה"ק ואמר: אבי אמר עלי שאני אדם ירא (ערליכער יוד), ולכן אם תעניק לי את הגמרא, תדע ששימחת אדם ירא, וכשאדם ירא שרוי בחדוותא, ברכותיו נושאות פירות... בתחילה לא יכול היה האיש להגיע להחלטה אם להסתפק בכך אם לאו, אך החסידים דחקו בו באמרם: אל תהי שוטה! ברכת הרבי בוודאי תועיל לך. העניק האיש את הגמרא של הרבי ר' אלימלך להגה"ק, הגה"ק בירכו ובירכתו אכן נתקיימה.

לימים התנצל מדוע התפאר בעדות אביו עליו, מה שנראה לכאורה כגיאות, ואמר: עשיתי זאת בלית ברירה, ומשום שכל-כך היה רצוני להשיג גמרא זו, ולא ראיתי אופן אחר לשכנע את בעל האכסניה לתתה לי.

אחר כך הסביר מדוע חשק כל-כך

ולא יראה את בעל השמועה עומד כנגדו. ה"בית אהרן" בפגישתו עם הרי"ף

פעם ביקש חסיד אחד להכנס אל רבינו ה"בית אהרן" זיע"א, אך ראה שרבינו עוסק בלימודו ולא רצה להפריע לו. המתין על מפתן החדר, וכשראה שרבינו קם להוציא איזה ספר מן הארון, חשב שמצא לו שעת הכושר לשטוח בפני רבינו את בקשתו. כשניגש אל רבינו, אמר לו רבינו: האט'ס רחמנות אויף מיר, לאזט מיר זיך זעהן מיט'ן הייליגן אלפס. מיר האבין זיך שוין לאנג נישט גיזעהן מיט אים (רחם עלי! תן לי להפגש עם הרי"ף הקדוש, זה זמן רב שלא נפגשנו).

והנה בהקשר לדברי הרבי ר' אלימלך בשם רבו זיע"א, שתמה על מי שאינו רואה את בעל השמועה כנגד עיניו, יש להביא מה שראיתי כתוב בספר אחד על הרבי ר' אלימלך זיע"א: כ"ק זקני הרה"ק רבי אלימלך זיע"א, היה מרטיב בדמעותיו את הגמרא שלו, עד שהיה נגלה לעיניו התנא או האמורא בשעת לימודו. ומביא שם, שאחת מהגמרות הללו הגיע לידי הגה"ק משינאווא זיע"א, אשר זכה לראות בעיניו את סימני הדמעות על הדפים.

גלגולה של גמרת הרבי ר' אלימלך

והלום שמעתי מידידנו הרה"ח ר' נחום עקיבא בריזל הי"ו מעשה נפלא המגולל בפנינו כיצד הגיעה גמרא זו לידי הגה"ק משינאווא, ומעשה שהיה כך היה: פעם התאכסן הגה"ק אצל יהודי אחד, ובראותו שם גמרא על השולחן, פתחה והתחיל ללמוד בה. לאחר מכן הודיע לו

אפשר להשיג דבר אלוקים בלי צדיקים).
מ'זאל גאר נישט מיינען אז מ'קען עפעס טאן א זאך וואס צו גאט געהערט וואס ס'האט א שייכות צו דער אויבערשטער אן א צדיק (בל נחשוב שאפשר לעשות איזה דבר שיש לו שייכות להשי"ת בלי צדיק), והסביר: א היכי תמצא, ווי אזוי קען א גראבער גוף, א גשמיות, זיין א מחותן מיט א געטליכע זאך. נאר מיט צדיקים, דורך די צורה פון א צדיק, דורך דעם דיבור פון א צדיק, קען מען זיך מתקשר זיין מיט א דבר ה' (איך יתכן שגוף חומרי יהיה מחותן עם דבר אלוקי. רק עם צדיקים, באמצעות צורת הצדיק, באמצעות דיבורו של צדיק, אפשר להתקשר עם דבר ה').

התדבקות לאור התורה על-ידי התקשרות לצדיק

ומעתה נבין מדוע נחוץ כל-כך לראות בעת הלימוד את בעל השמועה עומד כנגדו, כי הנה כל דברי התנאים והאמוראים שאנו רואים בעיינינו עיני הבשר, הם רק לבושה של תורה, כמו שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת בהעלותך) וכפי שהורחב על כך הדיבור בימים האחרונים. והיינו כי באמת כל דיבורי התנאים והאמוראים כבר ניתנו למשה מסיני, אלא שמשה רבינו השיג רק את האור שלהם, ובאו אלו אשר היו בעצמם אישי קודש ויכלו להחיות מתים (כפי שכתוב בספר בית אהרן שיש לו בקבלה על כל תנא ואמורא המוזכר בגמרא שהיה יכול להחיות מתים, כמו שאמר אנטונינוס על תלמידי רבינו הקדוש), והלבישו אותו בלבושים באופן שגם הילד הקטן יוכל להיאחז בהם על-ידי לימוד אותיותיהם ותיבותיהם בפירושם הפשוט,

להשיגה, וכך אמר: הרבי ר' אלימלך הלא אמר שבשעה שהאדם יושב והוגה בדברי התנאים והאמוראים, הוא רואה אותם בחוש יושבים כנגדו. ואם כך אמר, סימן הוא שהיה במדרגה זו והיה רואה את התנאים והאמוראים יושבים כנגדו ממש בשעת לימודו, והלא אני לא הגעתי עדיין למדרגה זו, והיתה תקוותי שכאשר אלמד בגמרא זו שהתנאים והאמוראים היו באים אליה כשלמדו בה, אזכה אף אני שיבואו אלי בשעת לימודי.

כך סיפר הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטעפינעשט זיע"א על אביו הרה"ק רבי מנחם נחום משטעפינעשט זיע"א, שהתבטא פעם: יכול הייתי להספיק ללמוד הרבה יותר משהספקתי, אבל השקעתי זמן רב כל פעם הן לקבל את פני התנא בתחילת הלימוד והן להפרד ממנו בגמר הלימוד.

אין התקרבות לקדושה בלי הצדיק

והנה להבין מה העבודה הזאת לנו ומדוע היא כל-כך נחוצה, עד שכדאי לוותר על דפי גמרא בעבורה, יש להביא יסוד גדול המובא בספרי הצדיקים והוזכר כמה וכמה פעמים בספר הקדוש "בית אהרן". היסוד הוא שבלי כוח הצדיקים, אין האדם יכול להשיג שום קדושה, ואינו יכול להתקרב להשי"ת כלל.

וזה לשון הספה"ק 'בית אהרן' (פרשת פנחס): "הכל על-ידי התקשרות צדיקים, כי בלא התקשרות צדיקים, אין אדם יכול לעשות כלום".

ובהילולת אביו הרה"ק רבי אשר מטטאלין זיע"א אמר: **מ'קען גאר נישט דער לאנגען קיין גאט זאך אן צדיקים (אי-**

בבוקר כשבא לשמש את הצדיק, הוכיחו הצדיק: איך אזרת לך אומץ לבוא ולהסתכל? הלא כשאני מזכיר את שמות התנאים והאמוראים מיד הם מתגלים בפניי, וכשאתה הסתכלת בעד חור המנעול מנעת ממני את התגלותם כי אינם יכולים להתגלות כשיש עוד אחד שאינו ראוי לזה.

תורה לשמה על-ידי ראיית התנא

כמו-כן ראיתי בספר "חמדה גנוזה" שכתב: אומרים בשם צדיקים – תורה לשמה היינו שרואה את התנא בשעת לימודו. והנה במושכל ראשון אין לכך הבנה, כי לכאורה לימוד תורה לשמה הכוונה ללמוד בלי פניות בלתי לה' לברו, אך מה בין ראיית פני התנא ללימוד לשמה?

אכן לפי האמור הוא הפלא ופלא, כי באמת לא יתכן שתהיה לו לאדם שייכות לאור התורה שהוא אלוקות ממש, שהרי אש אוכלה הוא, וכפי שאמרו חז"ל (ספרי פרשת עקב) על הפסוק "ולדבקה בו": וכי היאך איפשר לו לאדם לעלות למרום ולידבק באש, והלא כבר נאמר כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא, אלא הדבק בחכמים ובתלמידיהם. ועל כן זקוק האדם לקשר את עצמו לבעל השמועה ורק באמצעותם יוכל להגיע אל האלוקות, ונמצא שפיר שמי שזוכה ורואה את התנא בשעת לימודו, זוכה ללימוד תורה לשמה, שהרי הוא מתדבק בזה לאור התורה שמאחורי הלבוש החיצוני.

הצדיק מעורר רחמים על הלומד

בספרו

הרה"ק הריי"צ מליובאוויטש זיע"א כתב באגרת לשון נפלא: כשהאדם לומד

שהם בעצם רק לבושים.

ואולם היות שכל תכלית הלימוד הוא להגיע אל אור התורה הטמון מאחורי הלבוש, על כן אנו צריכים להתקשר באותם תנאים ואמוראים בעלי השמועה שהשיגו את האור הגדול של התורה והלבישו אותו בלבוש מלכות, כי ככל שנוסיף להתקשר בהם כך נוסיף לבוא אל השורש שהוא האור הגדול.

אפילו מאה פעמים

העבודה היא לחזור בתשובה קודם הלימוד, להתפלל, וכן היו כמה מן הצדיקים נוהגים לחזור על שם התנא עד שהרגישו אותו עומד כנגדם. כך מסופר על מרן ה'חתם סופר' זיע"א שפעם ראה אותו אחד חוזר על התיבות "אמר אביי" פעמים הרבה, ושאל אותו לפשר הדבר. אמר לו ה'חתם סופר' שהוא חוזר עליהם עד שהוא מרגיש שאביי עומד לפניו.

הרה"ק רבי משולם פייש מטאהש זיע"א סיפר כפי ששמע איש מפי איש: פעם שהה הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמאנא זיע"א בעיר פרנקפורט לתקופת זמן. היה שם גם אחד מגדולי הרבנים והוא עדיין בימי בחרותו, וקיבל על עצמו לשמש את הצדיק. באחד הלילות ניגש לדלת חדרו של הצדיק והביט בעד חור המנעול כדי להתבונן בעבודת קדשו, והנה ראה את הצדיק חוזר כמה וכמה פעמים על התיבות "אמר רבא" כשעוצר אחר כל פעם ושוקע בשרעפי קודש. לפתע התנער הצדיק וקרא: "יש כאן ילוד אשה!" ומיד קם ממקומו והחל להתקרב אל הדלת. מיד הרים הבחור את ידיו ורגליו וברח כל עוד נפשו בו.

להוציא הרע מאתו. וזהו גם-כן הניסיון – אם אחר לימודו לא נתרחק מתאוות רעות ר"ל ולא הוציא הרע מאתו, ידע שלימודו לא נחשב לכלום, כי לא למד מהלימוד כלום. אבל אם אחר הלימוד הוציא הרע מאתו ונתרחק מתאוות רעות אשר היה מורגל בהם עד כה, ונתרחב לבו לעבודת השם יתברך בשמחה, אז בוודאי לימודו לימוד נכון.

לפעמים כשלומדים דברים אלו בספח"ק בית אהרן, שמים על לב רק אותן מילים היורדות לחדרי בטן, אבל באמת יש בדבריו אלו חיוק גדול מאוד, כי מהם ילמד כל מי שמרגיש שהשיג איזה שיפור לאחר לימודו ושנתרחב לבו לעבודת השי"ת בשמחה, שלימודו לימוד נכון.

או הודע אליו הטאתו אשר הטא

ובאמת יסוד זה כבר נמצא שרשון בזוהר הקדוש (פרשת ויקרא), וזה לשון הזוהר הקדוש: רַבִּי יְהוּדָה פִּתַח וְאָמַר, או הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. הוֹדַע אֵלָיו, מִסְטָרָא דְמֵאן, או יָדַע חֲטָאתוֹ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵהוּ הוֹדַע אֵלָיו. אֲלָא קב"ה פִּקֵּיד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְאוֹדְעָא לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, הֵהוּא חוֹבָא דְהוּא חָב, וּבִמְה מוֹדַע לֵיהּ, בְּדִינְהָא... הוֹדַע אֵלָיו, כְּמֵאן דְּפִקֵּיד לְאַחֵרָא.

ותרגומו: רבי יהודה פתח ואמר, הפסוק אומר 'או הודע אליו חטאתו אשר חטא', ויש לשאול: הודע אליו מצד מי? מי הודיעו? או ידע חטאתו היה צריך לומר, ומהו הודע אליו? ומשיב, אלא הקדוש ברוך הוא פקד לכנסת ישראל שתודיע לאדם את החטא שהוא חטא, ובמה מודיעה לו? עם הדינים שלה... הודע אליו, פירושו כמי שמצוה לאחר שיודיעו.

תורה ובפרט כשלומד ברבים, בא מלאך אחד ממחנהו של מלאך מיכאל להיכלו של מחבר הספר ומבשר לו בשורה טובה: "פלוני בן פלוני לומד בספרך", והצדיק מעורר רחמים על הלומד ועל בני ביתו.

ודומה לזה כבר נמצא כתוב בספר חסידים (תקנ"ט) בזה הלשון: כל צדיק שמפרש דברי צדיק אחר, כגון אמורא שמפרש דברי תנא או דברי אמורא שהיה לפניו, כשמת יוצא התנא כנגדו לקבלו בסבר פנים יפות וללכת עמו ולבקש מן המלאכים להקל עליו ולהעמידו לפני הקדוש ברוך הוא לדבר עליו טובות.

נמצא שזכייה גדולה היא עבורנו להגות בספרי הצדיקים ולפרש את דבריהם, כי על ידי כן יעוררו עלינו רחמים כעת ולאחר זמן כאשר נעבור לעולם האמת.

ואולם עלינו להוציא מכל זה לדין להלכה למעשה, שהגם שאין אנו במדרגה זו לראות את התנאים ואת האמוראים בעינינו, מכל מקום אנו יכולים לצייר בדעתנו שהוא נמצא כנגדינו, ודבר זה יוסיף בנו יראה בעת הלימוד. ומלבד מה שנוצייר זאת בדעתנו, נעשה את עצמנו כמתחננים בפני בעל השמועה שיקשר אותנו בפירושה הפנימי של השמועה שהיא אלוקות ממש.

זאת תורת המוציא רע

עוד יסוד גדול לימדנו רבינו ה"בית אהרן" זיע"א והנה הוא חרוט על הספר ובדיו (פרשת מצורע): זאת תהיה תורת המצורע... כי 'מצורע' הוא 'מוציא רע', ופירושו הוא כך, זאת תהיה תורת המצורע, היינו תורת האדם ולימודו תמיד להוציא הרע מאתו ולהתלמד מן הלימוד היאך

שרוצה שלא יזכירוהו לחזור בתשובה על-ידי דינים ויסורים, יקום בלילה ללמוד תורה ויחזור בתשובה קודם לכן, ואז יבין ממילא על-ידי התורה עצמה מה עליו לתקן ויצא הרע מאתו.

חיות והתעוררות מקריאת הפרשה

שמו"ת

לסיום נביא עוד דיבור שיצא מפה קדוש ה"בית אהרן" זיע"א השייך לענין זה (בית אהרן ר"ח גיסן), וכה אמר: אין זה חידוש להתעורר מזה ששומעין דבר חדש, אבל העיקר להתעורר מכל דבר לימוד, כי מי שיש לו נקודה פנימית יכול ליקח התרוממות וחיות מכל דבר לימוד ואמירה בכל ענין לימוד. ואמר: כשאדם קורא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, יכול ליקח מזה חיות וכל מה שצריך.

היינו כפי האמור, כי בכל אות מאותיות התורה טמון אור התורה, וכשילמד האדם באופן הראוי ומתוך הבנה שהאותיות הנגלות לעיניו הן רק לבושה של תורה, יתקשר ממילא לאותו אור ויקח ממנו חיות וכל מה שצריך. ואכן מסיבה זו היו הצדיקים מורים לאלו שעמדו בפני חוסר בהירות באיזה ענין מסויים, שישובו ללמוד תורה לשמה ועם הזמן יקבלו תשובה ברורה לשאלתם...

וממשיך שם: דְתִגִּינן בְּשַׁעֲתָא דְּבֵר נֶשְׁ חָב קָמֵי קב"ה, וְלֹא אֲשַׁנַּח בְּחֻטְאֵיהּ לְאַהֲרָא בְּתֵיבְתָא קָמֵי מְאָרְיָה, וְאֲשַׁדִּי לֵיהּ בְּתֵר כְּתָפֵיהּ, נִשְׁמַתִּיהּ מִמָּשׁ סִלְקַת וְאֶסְהִידַת קָמֵי קב"ה. פְּדִין, פְּקִיד מְלֻכָּא לְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר אוּ הוּדַע אֱלִיו חֲטָאתוּ אֲשֶׁר חֲטָא, אוֹשִׁיט דִּינָא עֲלֵיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ חוֹבֵיָהּ...

פירוש: כי למדנו, בשעה שאדם חטא לפני הקדוש ברוך הוא ואינו משגיח בחטאו לחזור בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, ומשליכו מאחורי כתפיו, נשמתו ממש עולה ומעידה לפני הקדוש ברוך הוא. אז מצוה המלך לכנסת ישראל, ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, דהיינו הושיטי לו דינים, והודיעי לו חטאתו...

ואחרי כל זאת מוסיף בזוהר הקדוש, שישנה גם דרך אחרת טובה ממנה להזכיר לאדם שיחזור בתשובה, וזה לשון הזוהר: וּמֵאֵן דְּקָאִים פְּלִילִיָּא לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵיִתָּא, אוֹרֵיִתָּא קָא מוֹדְעָא לֵיהּ חוֹבֵיָהּ, וְלֹא בְּאוֹרֵחַ דִּינָא אֱלָא בְּאֵימָא דְּאוֹדְעָא לְבָרָהּ, בְּמַלְה רְכִיף, וְהוּא לֹא אֲנָשִׁי לֵיהּ, וְתָב בְּתֵיבְתָא קָמֵי מְאָרְיָה.

פירוש: ומי שקם בלילה לעסוק בתורה, התורה מודיעה לו חטאו, ולא בדרך דין ויסורין, אלא כגם המודיעה לבנה במילות רכות, והוא אינו שוכח, ושב בתשובה לפני אדונו.

למדנו מדברי הזוהר הקדוש שמי

זכות הצדיק ותורתו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מדור הילולא דצדיקיא

הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר יצחק מראדישיץ זיע"א

י"ה סיון תר"ג

מטפחת לספר תורה

הן כן ידוע שאנשים לרוב היו ממתינים אצלו ימים ולילות בידעם שכאשר יזכו להכנס אל הקודש, ייושעו ללא כל ספק מצרתם. אחד מחסידי קאצק היה נוהג בכל יו"ט להביא בגד משי חדש לסבא קדישא. פעם כשהיה אצל רבו הרה"ק מקאצק, ביקש ממנו רבו שיספר לו על תהלוכות הסבא קדישא ונפלאותיו. החסיד תיאר בפניו את תהלוכותיו ונפלאותיו, ותוך הדברים סיפר לו על שמביא לו בגד משי חדש בכל חג וחג. אז אמר לו רבו: אשריכם וטוב חלקיכם שזכיתם לעשות בכל פעם מטפחת לספר תורה, ואמר לו: "איז איר האט די זכיה צו מאכן אלע מאהל א מענטעלע צו א ספר תורה".

מחלוקת שהיא לשם שמים

אכן אף על פי שנשמעו דברים אלו מהרה"ק מקאצק על הסבא מראדישיץ, היה נראה בחיי חיותן כאילו גבה טורא ביניהם. הגיעו הדברים לידי כך, שעם הסתלקות הסבא קדישא, אץ רץ איש אחד ושמחתו על פניו לבשר את הרה"ק מקאצק על הסתלקותו. אולם הלה לא הוציא את שנתו ר"ל.

והנה הנה הסיבה לחילוקי הדעות בין

א פלאם פייער פארן אייבערשטן

ידוע היה במופתים הרבים שהתגלגלו מפתחו, מה שגרם להתחזקות האמונה בלבות בני ישראל. הצדיקים היו מדברים עליו בהתלהבות גדולה והתייחסו אליו כאל מלאך אלוקים. בספר 'נפלאות הסבא קדישא' (ח"ב) כתב: סיפר לי חסיד אחד מרבו הקדוש הרבי מפאריסוב זצ"ל, כשהתחיל לדבר מרבינו הסבא קדישא מראדישיץ זי"ע, עמד מעל הכיסא באימה ובהתלהבות והשווה פאותיו, ואמר בזה הלשון: "דער הייליגער ראדישיצער זי"ע האט געזאגט [הראדושיצער הקדוש אמר]". עוד כתב שם: סיפר לי וכו' ששמע מכ"ק הרה"צ מו"ה ר' אהרן שליט"א אדמו"ר מבעלז, שאמר בשם זקינו אדמו"ר הרה"ק כו" מו"ה ר' שלום מבעלז זצ"ל, שאמר על רבינו מראדישיץ זי"ע כי "אשה הוא לה', ער איז א פלאם פייער פארן אייבערשטין" [הוא שלהבת אש למען הקב"ה].

עוד הביא שכאשר נתוודע להרב הגאון"ק מקאצק זי"ע מפטירת רבינו הסבא קדישא מראדישיץ זי"ע, אמר למקורביו: העולם אינם יודעים מה שאבדו "די וועלט ווייסט גאהר נישט וואס זיי האבין אהן געווארין" [העולם אינם יודעים מה הפסידו].

כשראה השליח זאת, לא היה יכול להמשיך להעלים הדבר, ואמר יהיה גם יהיה שהחולה בעל הפתקא הוא הרה"ק מקאצק, וכי אין צריך לרפואה שלמה?! והשיב רבינו: ובזה אני תמה עליך שיראתם להגיד מיד כמו שהוא באמת, ועתה שמעו ואבינה לכם: הנה אני ורכך מקאצק חולקים בזה שהוא יש לו שיטה בעבודת השי"ת בענין הגזירות רעות המתחדשות ובהני הרפתקאות דאתי לעלמא, בחינת בטל רצונך מפני רצונו, ולפי שיטתו מאי כולי האי, אם רוצים כן בשמים, מוכרחים להסכים כן ולבטל רצונו. אמנם שיטתו הוא הקב"ה גזור וצדיק מבטל, לבטל כל הגזירות רעות המתרגשות ובאות לעולם, ולזה שלח רבך אלינו בהעלם שמו. אבל כבר ברכנו אותו ברפואה שלימה והוא מרגיש עתה הטבה לחליו.

ויש אומרים שאמר בזה הלשון: שיטת רבך "אז מיקען נישט אריבער, מוז מען ארונטער" [אם אי אפשר לעבור הולכים מלמטה], אבל שיטתי הוא "אז מען קען נישט אריבער מוז מען בעל כרחך אריבער" [אם אין יכולים לעבור מוכרחים לעבור בעל כרחך].

אלו ואלו דברי אלוקים חיים

הנה למדנו מזה יסוד נפלא, כי הנה כמו כל מחלוקת לשם שמים, אף כאן אלו ואלו דברי אלוקים חיים ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. והיינו כי מצד אחד יש עבודה להכניע את הראש ולקיים בטל רצונך מפני רצונו, ומצד שני יש עבודה לבטל את הגזירה על ידי הצדיק. והעולם צריך לשתי העבודות, כי בלי המהלך של הרה"ק מקאצק, ישתמטו בני אדם מרצון ה' בלי

קאצק לראדישיין, היתה בשל עשיית המופתים, כי דרכה של קאצק לא היתה בנויה על דרך זו, כידוע שהיו אומרים "אותות ומופתים באדמת בני חס", אלא בנויה היתה על תורה ומסירות נפש.

ממשיך רפואה להרה"ק מקאצק

ובספר הנ"ל (עמ' לט) כתב בענין זה: קבלתי ממקורות רבים ונאמנים, וידוע זאת אשר בעת חליו של הרב הגאון"ק בו"מז"ה ר' מנחם מענדל מקאצק זצ"ל שחלה זמן רב ועסק ברפואות שונות ולא ראה בהם שום תועלת, ושלח שליח מיוחד עם פתקא ופדיון נפש אל רבינו מראדישיין זי"ע, ובאשר שתבערת ההתנגדות בין חסירי ראדישיין לחסידי קאצק התפשטה אז בכל תקפה, לזה פקדו אנשי הרב הגה"ק מקאצק זצ"ל על השליח שלא לגלות הדבר לפני שום איש יהיה מי שיהיה ולהחזיק זאת בסודי סודות, ואף גם לפני רבינו זי"ע בעצמו לא יגלה מי הוא החולה בעל הפתקא, ולא נכתב עליו למעלה את שם העיר קאצק, רק שם אחר (כמדומה לי שכתב עיר גאראי).

ויהי בבוא השליח לפני רבינו בין הבאים הרבים, ולחש רבינו לאחד מאנ"ש מחסידי המקורבים, ואמר אליו: "ראו שאחד מהחריפים בא להטעות ממני בקבוק שמן לרפואה לאחד מגדולי הדור הוא הרה"ק מקאצק, ולא יגיד לי מקודם מי הוא החולה, עד שאני מגלה לו". וכן הוה, כשהגיש השליח עם הפתקא לפני רבינו, לא הגיד כלל מי הוא, רק אמר סתם שאיש אחד ממכיריו ביקש שיזכיר אותו לפני רבינו, אבל רבינו הרגיש וצעק עליו: "מדוע לא הגדת לי האמת כי הוא הרה"ק מקאצק?".

שפיזור כל הונו עד אין חקר לצדקה ובפרט לפדיון שבויים). כאשר הלכו השלוחים האלו משם, אמר רבינו למקורבים שלו: כמה גודל שטותם וגאותם, שלא היה כבודם להזכיר אותו לפני. ברור אצלי, שאם היו מזכירים לפני את רבם עם שם אמו, הייתי פועל שלא יצטרך שום כסף לפדותו ויצא חפשי בניקל ובלי שום השתדלות וטרחת כלל.

ובהגהות שם הביא סיפור מבהיל בענין הגאווה מהרה"ק מאפטא זיע"א, וזה לשונו: פעם אחת נסע הרב הקדוש **אוהב ישראל מאפטא** זצ"ל לאיזה עיר, והכינו עבורו שתי אכסניות, שניהם היו גבירים, שניהם הנהיגו ביתם בהכשר ויתרון כראוי, שניהם היו להם דירות מרווחות לקבל בביתם אורח כזה, אך אחד היו מרננים עליו בעבירות על עירות ואביריה, ואמנם ידע ערכו, והיה טוב המזג, ושפל בעיניו, והשני לא היו מרננים עליו, רק היה בעל גאווה הנקרא "שיינער יוד", והנה בחירת האכסניא נמסר להרה"ק בעצמו, ובחר בזה שהיו מרננים עליו ושמה התאכסן, ונשאל על טעם בחירה הזאת, והשיב בזה הלשון: אצל פלוני אף אם אולי הוא נקי מעבירות, אמנם על ידי הגאווה אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ואם כביכול הקב"ה האט דארט כביכול קיין פלאטץ נישט [אין לו מקום שם], מכל שכן אני, ואמנם אצל זה שאין בו גסות הרוח רק שיש בו עבירות, הנה מפורש בתורה"ק כי אני ה' השוכן אתם בתוך טומאותם, ואם הקב"ה כביכול יש לו שם אכסניא, גם אני התאכסנתי אצלו.

תקעו בחודש שופר

עוד סיפור הביא שם בספר הנ"ל (דף

שום תועלת. אבל לאחר המהלך של הרה"ק מקאצק, יכול האדם להגיע למהלך של ראדישיץ צדיק גזור והקב"ה מקיים.

הגעו עצמכם! וכי אפשר להעלות על הדעת שהרה"ק מקאצק לא גרס את המאמר צדיק גזור והקב"ה מקיים, או לאידך גיסא, שהרה"ק מראדישיץ לא גרס את המאמר בטל רצונך מפני רצונו? **אין זה אלא שהעולם זקוק לשניהם, וכששניהם קיימים זהו שלימותו.**

אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת

הסבא קדישא מראדישיץ לא היה יכול לסבול גאווה. בענין זה הביא שם סיפור נורא, וזה לשון הספר שם (ח"ב דף ל): מאוד הקפיד על האנשים הגאים והרחיקם מעל פניו עד קצה האחרון יהיה מי שיהיה, אפילו הלומדים וחסידים הגדולים, אם מצא בהם שמץ גאות לא מצאו מקום אצלו, כמו שסיפר לי ידידנו החסיד... שבעת שנסעו שליחי מצוה במדינתנו לקבץ סכום הגון לפדות את הרה"ק איש אלקים נורא המפורסם מרן ר' ישראלצ'י מרוזין זצ"ל מבית האסורים ונסעו דרך עיר ראדישיץ, כבואם אל חצר קדשו של רבינו וראו שיוכרחו לחכות שם זמן רב עד יכלו לכנוס פנימה, מחמת הבאים כי רבו בכל פעם יותר ויותר כידוע, ובקשו מהמשמש שישפר לרבינו איך שבאו איזה שליחים מהרב הקדוש מרוזין עבור ענין נחוץ, וצוה שיכנסו, ושאל אותם מה הוא ענין נסיעתם, ואמרו לו: באנו הנה עבור פדיון יפה לפדות את רבינו מרוזין, ורבינו לא טען עמהם יותר, ולא נתן להם אז שום כסף (אף שידוע

לא הכינו שום דבר על סעודת הנשואין, עד שמרוב עייפות וחולשה נרדמה בשינה.

הסבא קדישא בראותו כי הזמן קצר מאוד, ועדיין אין מאומה בבית, הניח את השיעורים הקבועים שלו, ולקח מסכת בבא מציעא והתחיל מריש המסכת "שנים אוחזין בטלית", ולמד בעיון כסדר, ולא ארכה השעה, באמצע הלימוד בא גביר אחד מחשובי עיר וולאשטשאווא עם מרכבתו, והביא מתנה עבורו שלשים רענדליך זהב וגם בגדים יקרים עבור הכלה ואמו הרבנית ע"ה, ונתן פתקא עבורו ולקח ברכת הפרידה. הצדיק המשיך ללמוד, ויהי באמצע הלימוד, שוב בא גביר אחד והביא לו כסף ומלבושים עבור רבינו זי"ע, וגם יי"ש ומגדנות, ולמד הלאה, ושוב בא עוד גביר אחד והביא סכום כסף ושאר צרכי חתונה, עד שהיה לו כל צרכי נשואין ברווח, ולקח הגמרא בבא מציעא והניח לתוך ארגו הספרים וחזר לשיעוריו הקבועים, ואמר בזה הלשון: ללמוד בבא מציעא ולהמשיך אלי כל הכסף שבעולם, גם זאת אין עסק ותכלית עבורי...

בהשלמת מנין אצל רבו מלובלין

עוד יש שם מעשה איך הוא נתקרב לרבו הרה"ק מלובלין זיע"א: כשרבינו מראדישיץ זי"ע היה עוד צעיר לימים והיה נודד מביתו לבקש דבר ה' אצל רבותיו הקדושים, אירע אז שהרה"ק איש אלקים החוזה מלובלין זי"ע נסע דרך הכפר "דודא" אשר בין עיר "ראדישיץ" לעיר "מאלעניטץ" והגיע עת זמן תפלת מנחה וירד ממרכבתו ורצה להתפלל שם בצבור, אבל לא מצא שם עשרה, כי לא דרו באותו הכפר רק איזה יהודים, וכידוע היה הרבי מלובלין זי"ע

(ג) בשם החסיד ר' משה יצחק מיטלמאן ז"ל כפי ששמע מכ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' הלל זצ"ל מראדישיץ, שסיפר מזקינו הסבא קדישא הרבי ר' בער זי"ע, שאירע לו פעם אחת בראש השנה ששהה זמן רב בחדרו קודם תקיעת שופר, וכאשר בא לביהמ"ד לתקיעת שופר, סיפר מקודם מרבו הק' ה'חוזה' מלובלין זי"ע שאירע לו פעם אחת בראש השנה כזה ששהה זמן רב ולא היה יכול לילך לתקיעת שופר מפני שהיתה לו כל-כך שבירות הלב כי לא היה מרגיש אצלו שום זכות או מצוה שיחזק עצמו, עד שהזכיר את עצמו באיזה זכות ונתקרה דעתו, שלא הקפיד וכעס כל השנה, ופעם אירע לו שמשמשו לא הכין לו מים ליטול ידיו, והיה בתרעומות הרבה עליו, עד שגמר בלבו שאם יבא יגער עליו ויתן לו פסק. כאשר בא משמשו אליו, הזכיר את עצמו במאמר חז"ל כל הכועס כאילו עובד ע"ז, ואמר על עצמו מה לי להיות עובד ע"ז ח"ו בשביל זה, ולא גער עליו, וגם לא הקפיד עליו כלל. כאשר גמר הסיפור, תיכף פתח זקני הסבא קדישא מראדישיץ למנצח לבני קרח מזמור.

המשיך אליו כסף על ידי שנים אוחזין

עוד הביא שם מעשה שסיפר לו ידידו כפי ששמע ממקור נאמן, שטרם התגלותו ועדיין לא יצא טבעו בעולם והדחקות עדיין שררה אז בביתו כידוע, אירע לו בעת שהתקשר בשידוכין עם בתו הבכירה, שלא היה לו לסלק הנדוניא כמובן, ויהי בהגיע ליל אחד קודם הנשואין, ועדיין לא היה לבתו הכלה מחוט ועד שרוך נעל ממלבושי חתונה, וגם היתה לה חולשת הלב ובבית אין מאומה לסעוד לבה להחיות נפשה כי עדיין

נתעלף רבינו באמצע השמו"ע, ושפשוהו ביין עד שהוטב לו, ועמד פעם שנית להתפלל שמונה עשרה ושוב התעלף פעם שנית, ושוב שפשוהו היטב ביין עד שהקיצו אותו וגמר השמו"ע. ניגש הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע ואמר לו בדרך צחות בזה הלשון: לא בחנם קוראים אותך "בטלן", ואף גם אם רואים איזה דבר, הכי צריכים להיבהל ולהתעלף בשביל זה?!

סגולת אמירת הפסוק כי גוי אוכד

עצות המה

ידועה סגולתו של הסבא מראדישיץ אם יש לאחד דין עם גוי, שיתן י"ט פרוטות לצדקה ויאמר הפסוק "כי גוי אוכד עצות המה ואין בהם תבונה". רבים עושים את הסגולה בימינו ורואים ישועות גדולות. וכעת ראיתי בספר שפעם נשאל לפשר הסגולה, נענה ואמר שגוי הוא גמטריא י"ט.

מקפיד גם בהיותו בדרך, שלא לצרף למנין שלו רק אנשים מצוינים.

כאשר שהה שם איזה זמן והמשמש כבר אסף תשעה אנשים והלך לבקש עוד אחד להשלים לעשרה, הלך וחיפש עד שמצא עוד אחד וחבילתו בידו (הוא היה הסבא קדישא מראדישיץ), והכיר עליו קצת שאינו כשאר עניים הסובבים כארחי ופרחי, ובכל זאת הלך מתחילה לשאול את רבו הק' ואמר לו שמצא "בטלן" אחד מעניים הסובבים, ותיאר אותו לפניו. אמר לו הרבי זי"ע: אותו תוכל לקרות. ובבואו אליו אין לשער ולתאר את גודל השמחה שהיה לשניהם, להרה"ק הרבי מלובלין זי"ע על שזכה שהקרה ה' לפניו איש כזה להשלים לעשרה, ולרבינו מראדישיץ על שזכה שהקרה ה' לפניו שיצטרף למנין עשרה אצל הרבי הק' מלובלין זי"ע.

ויהי כאשר התפללו שמונה עשרה,

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בשורה משמחת!

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבינני' במוקדים שונים ברחבי הארץ.

מקוה ויזניץ רח' אבן גבירול	אלעד
ביהמ"ד 'בית נפתלי' רח' יהודה הנשיא	אשדוד
ביהמ"ד בעלזא המרכזי רח' חטיבת הנגב	
ביהמ"ד 'בית דוד שאול' בעלזא רח' חנינא בן דוסא	
ביהמ"ד נעשכז רח' חלפתא	
ביהמ"ד בעלזא 'יד כהן' רח' אוהל יהושע	בית שמש
חנות מחשבת רח' הרב ישראל גרוסמן 5	
ביהמ"ד 'תפארת אברהם אלימלך' רח' חתם סופר 8	ביתר עילית
ביהמ"ד 'בית אהרן' רח' פחד יצחק 5	
ביהמ"ד 'בית יעקב חיים' רח' דרכי איש	
ביהכ"ס 'בית אריה' רח' בעל התניא	בני ברק
בית המדרש הגדול 'נדבורנא' קרית נדבורנא	
חנות 'מול איצקוביץ' רחוב הרב שך	
ביהמ"ד בעלזא 'המרכז' בחדר ארונות	ירושלים
עונג סטור רחוב רשבי	מודיעין עילית
קרית בעל שם טוב נתן להשיג במס' 0527600162	פתח תקוה
חנות 'קומפיוטר' רח' בית יוסף 66	קרית גת

המעוניין להפעיל מוקד מכירות וכן לתרומות עבור הוצאות ההפצה
ניתן לפנות ל' 050-414-4718 (באין מענה ניתן להשאיר הודעה)

ארצות הברית

4615 14th Ave

ביהמ"ד טאהש

בארא פארק

52 Main Street

ביהמ"ד קארלין סטאלין

מאנסי

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל / מקוה א.ד.ג.

אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 347-675-8147